

CRUX

AKI-LIITOT RY

TOUKOKUU 2021

2

TEEMA
YMPÄRISTÖ

Ympäristöahdistus haastaa yhteisöjä s. 30

- Määräaikaaisuudet työ- ja virkasuhteissa s. 6
- Kirkon ekoteologiaan kaivataan profeetallista ääntä s. 18
- Pyhiinvaelluksen uudet polut s. 42

VERKOSSA

AKI-liittojen uudet kotisivut

.....
Luomamme maailma
on ajattelumme tulos.
Sitä ei voi muuttaa
muuttamatta ajatteluamme.
.....

Albert Einstein

JANNE KERÄNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA
janne.keranen@suomenlahetyseura.fi

Työpaikoilla syytä tiivistää järjestäytymistä

Sopimusneuvotteluja ei tänä vuonna käydy, mutta työmarkkinoilla on tapahtunut paljon siitä huolimatta. Kahden vientiteollisuuden keskeisen sopimusalan, metsä- ja teknologiateollisuuden, työnantajajärjestöt ovat päättäneet yksipuolisesti ryhtyä viemään sopimustoimintaa toimialakohtaisista työehtosopimuksista kohti yrityskohtaista sopimista.

AKI-liittojen osalta muutokset koskevat jo nyt näillä aloilla työskenteleviä Teologiliiton jäseniä. Työnantajaliitot näyttävät seuranneen tässä asiassa eurooppalaista esimerkkiä. On odotettavissa, että Suomen työmarkkinoilla kuljetaan laajemminkin kohti hajautuneempaa neuvottelukulttuuria.

Tällaiseen tulevaisuuteen on varauduttava. Kirkon sektorilla nopeat muutokset tässä asiassa ovat epätodennäköisiä, sillä kirkkotyönantajan neuvottelutoiminta on keskitetty laissa. Kristillisten järjestöjen sopimusalan osalta tilannetta on seurattava.

On myös mahdollista, että paikallisesti sovitavia asioita lisätään lainsäädännön kautta. Tällöin muutokset koskisivat kaikkia työpaikkoja.

Uusissa toimiala- ja yritysakohtaisissa työehtosopimusneuvotteluissa nousee keskeiseksi kysymykseksi se, kenen kanssa työnantaja neuvottelee: henkilöstöä edustavien luottamusmiesten vai jopa yksittäisten työntekijöiden kanssa?

Näistä edellisen näen työntekijöiden kannalta

kollektiivisesti turvallisempana. Joukkovoima tuo turvaa ja neuvotteluvoimaa kaikille. Jälkimmäisestä taas varmasti hyötyisivät jotkut yksittäiset työntekijät. Hajautetulla neuvottelemisella ja suuremmilla palkkaeroilla on tilastoissa yhteys.

AKI-liitoissa varaudutaan jo nyt siihen, että tulevaisuudessa liiton toimiston asiantuntijoilta tarvitaan yhä enemmän tukea liittojen jäsenten käymissä paikallisissa neuvotteluissa. Resursseja siirretään hallinnosta palveluihin.

Työpaikoilla tulevaisuuteen voidaan varautua järjestäytymällä. On yhä tärkeämpää kuulua ammatitiedustukseen. Kun työntekijät neuvottelevat yhdessä, on mahdollista pitää yhdessä kaikkien puolta.

Moniammatillisilla työpaikoilla neuvotellaan välillä

myös siitä, keitä työntekijöitä luottamusmiehet saavat edustaa. Työnantajalle on edullista, jos luottamusmiehet eivät edusta kuin pientä osaa työntekijöistä tai jos työntekijäryhmät eivät neuvottele yhdessä. Silloin työntekijöiden tavoitteet voi asettaa vastakkain.

AKI-liitoilla on valmiuksia tehdä yhteistyösopimuksia muiden akavalaiisten liittojen kanssa. Niiden avulla voidaan vahvistaa Teologiliiton jäsenten ja kristillisissä järjestöissä työskentelevien edunvalvontaa.

On aiheellista pohtia, voisiko yhteistyötä eri työntekijäryhmien ja -järjestöjen kesken tiivistää myös kirkon sektorilla. **X**

Työpaikoilla
tulevaisuuteen
voidaan varautua
järjestäytymällä.

CRUX

2 | TOUKOKUU | 2021

TEEMA: YMPÄRISTÖ

- 18 **EKOTEOLOGIA**
Pauliina Kainulainen kaipaa kirkon ekoteologiaan profeettallista ääntä.
- 24 **SUVIVIRREN SUNNUNTAIN MESSU**
toteutettiin Oulussa puistopalveluksena.
- 28 **VÄKEVIN SAARNA IKINÄ**
- 30 **YMPÄRISTÖAHDISTUS**
yhteisöjen haasteena.
- 36 **GREEN CARE -TOIMINTA**
Kuntouttava luontotoiminta sopii monenlaisille ihmisille.
- 42 **PYHIINVAELLUS**
kulkee kohti uusia polkuja.

ARTIKKELIT

- 53 **SUURI IHME, MYÖS ETÄNÄ**
Rippikoulu poikkeusoloissa.

36

AJANKOHTAISTA

Ajankohtaista edunvalvonnassa	6
Näin haet työttömyysturvaa	11
Kanttori-urkuriiliton stipendit jaossa	11
Papiston päivät siirtyvät v. 2022	12
AKI-liittojen kotisivut uudistuivat	12

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	10
Kanttori-urkuriiliton puheenjohtajalta	13

Etymologian sanakirja	14
Sarjakuva	15
Akipedia	16
Teologiliiton puheenjohtajalta	17
Kolumni	23
Teologiliiton kuulumisia	29
Opiskelijavinkkelä	41
Minun tieni	51
Työntekijän näkökulma	52
Eläkeläisen mietteitä	57

CRUX

JULKAISIJA

AKI-liitot ry.

Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA

Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Paivi Helén, kappalainen
Kaisa Iso-Herttua, oppilaitospastori
Henri Järvinen, pastori
Satu Kreivi-Palosaari, kappalainen
Anna Pulli-Huono, kanttori
Ismo Savimäki, kanttori
Ari Stenman, kanttori
Joanna Toyraänvuori, tutkijatohtori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

Otavamedia OMA
Firdonkatu 2 T 151
00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm
	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm
	1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm
	73 mm x 228 mm
	560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm
	330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm
	200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm
	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

PunaMusta Oy

SANANEN MÄÄRÄAIKAISUUKSISTA

Vanhemmat ikäpolvet muistavat vielä ne ajat, kun yliopistosta valmistunut saattoi valita tulevan työpaikkansa. Jo 1990-luvun lama toi kuitenkin muutoksen tähän, ja erityisen kovaksi kilpailu kiristyi 2010-luvulle tultaessa myös AKI-liittojen edustamilla aloilla. Määräaikaisessa työssä aloittaminen on pääsääntö ja moni tekee määräaikaisuuksia pitkäänkin.

JUSSI JUNNI

TOIMINNANJOHTAJA, AKI-LIITOT RY

Määräaikaisuudet työsuhteissa

Lähtökohtana on, että palvelussuhde on toistaiseksi voimassa.

Julkiset virat ylipäättään täytetään eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta aina toistaiseksi, mutta myös työsuhteet ovat voimassa toistaiseksi, jos muusta ei ole sovittu.

Työsopimuslaissa ja kaikissa virkasuhtelaeissa on yhtenevät määräykset määräaikaisuuksien yleisistä perusteista. Työsuhte voi aina olla määräaikainen, jos työntekijä itse sitä haluaa. Jos kuitenkin työnantaja on aloitteellinen määräaikaisuuden suhteen, esimerkiksi jos työpaikka on alun perin ilmoitettu määräaikaiseksi, tarvitaan perusteltu syy, jotta määräaikaisuus olisi laillinen. Tästä ei ole mahdollista poiketa työntekijän haitaksi. Lisäksi toistuvien määräaikaisten työsuhteiden käyttö ei ole sallittua silloin, kun määräaikaisten työsuhteiden lukumäärä tai niiden yhteenlaskettu kesto taikka niistä muodostuva kokonaisuus osoittaa työnantajan työvoimatarpeen pysyväksi.

Perustellun syyn käsitettä ei ole suoraan määritetty laissa, vaan sen sisältö täytyy hakea lainvalmisteluaineistosta ja oikeuskäytännöstä. Perusteltuja syitä ovat yleensä esimerkiksi sijaisuus sekä työn kausiluonteisuus. Myös se, että työntekijä rahoitetaan ulkopuolisella määräaikaisella rahoituksella, voi

olla peruste määräaikaiselle palvelussuhteelle. Näin on etenkin tilanteissa, joissa toteutettava hanke on selvästi kertaluonteinen.

Sen sijaan tilanteissa, joissa määräajaksi myönnettävä rahoitus on ollut kohtuullisen vakaasti saatavissa eikä rahoituksen päättymisen ole ollut olennaisesti suurempi uhka kuin normaalit suhdannemuutokset työn kysynnässä, määräaikaisuudelle ei ole ollut perustetta. Esimerkiksi ratkaisussa KKO 2011:73 ja KKO 2012:2 oli kyse useiden määräaikaisten työsuhteiden ketju-

tuksesta 7 ja jopa 10 vuoden ajan, ja korkein oikeus katsoi, että työvoiman tarve oli työsuopimuslaissa tarkoitetulla tavalla pysyvää.

Pitkäaikaistyöttömien kohdalla määräaikainen palvelussuhde voidaan tehdä ilman edellä mainittua perusteltua syytä. Edellytyksenä on, että työnhakija on ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta ilman, että välissä on ollut yli kahta viikkoa työssä. Tällä perusteella on mahdollista tehdä enintään vuoden mittainen määräaikainen palvelussuhde.

Jos työsuopimuksen määräaikaisuudelle ei ole perusteltua syytä, työsuopimusta on pidettävä toistaiseksi voimassa olevana. Jos työnantaja ei suostu sopimuksen jatkamiseen toistaiseksi, kyseessä on sopimusrikkomus työnantajan puolelta. Silloin työntekijä on oikeutettu enintään 24 kuukauden palkkaa vastaavaan vahingonkorvaukseen. Määräaikaisuus sitoo myös työntekijää. Määräaikaista työsuopimusta ei ole mahdollista irtisanoa, ellei siitä ole erikseen sovittu.

Määräaikaisuudet virkasuhteissa

Virkasuhteiden määräaikaisuuksia koskeva sääntely on pitkälti samankaltaista kuin työsuhteissa. Keskeisimmät erot liittyvät määräaikaisuuksien perusteisiin sekä siihen, miten laittomia määräaikaisuuksia

Laittomat määräaikaisuudet ovat iso ongelma työntekijöiden oikeusturvan kannalta.

kohdellaan. Lisäksi määräaikainen virkasuhde on aina mahdollista irtisanoa. Määräaikaisen työsuhteen irtisanominen on mahdollista vain, jos asiasta on erikseen sovittu.

Virkasuhdelaissa on määriteltä työsopimuslakia tarkemmin, milloin määräaikaisuudella on hyväksyttävä peruste. Kirkkolaissa, kunnallisessa viranhaltijalaissa ja valtion virkamieslaissa on määräaikaisuuksien perusteena mainittu tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu näihin rinnastettava työnantajan toimintaan liittyvä seikka. Tehtävän luonteella tarkoitetaan esimerkiksi ajallisesti rajattua, esimerkiksi hankkeeseen liittyvää virkasuhdetta.

Myös virkasuhteiden osalta tulee harkittavaksi, onko työnantajalla pysyvä työvoiman tarve. Esimerkiksi tilanteessa, jossa sama henkilö on vuosikautia samoissa tehtävissä sijaisena määräaikaisissa virkasuhteissa, voidaan todeta, että työnantajalla on pysyvä sijaistustarve, joka voitaisiin täyttää vakinaisella viranhaltijalla. Tällöin määräaikaisuudelle ei ole perustetta.

Myös virkasuhteeseen on mahdollista ottaa määräajaksi, jos viranhakija itse sitä pyytää, tai jos kyseessä on pitkäaikaistyö. Lisäksi määräajaksi voidaan ottaa, jos siitä on erikseen säädetty. Esimerkiksi kirkkojärjestyksessä on säädetty viroista, joihin otetaan aina määräajaksi. Näitä ovat kirkon tutkimus-

keskuksen tutkijan viiden vuoden virkasuhteet sekä siirtolaispapin ja turistipapin neljän vuoden virkasuhteet. Samoin valtion virkamieslaissa on säädetty virastojen ylimpien virkojen viiden vuoden määräaikaisuudesta. Myös kunnanjohtaja voidaan valita vain määräaikaiseksi.

Toisin kuin työsuhde, virkasuhde ei muutu toistaiseksi voimassa olevaksi, vaikka määräaikaisuudelle ei olisikaan perustetta. Sen sijaan työnantaja voidaan tuomita maksamaan viranhaltijalle enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava kor-

vaus. Korvausta ei ole mahdollista hakea virkasuhteen aikana, vaan vasta sen päätyttyä.

Miten liitot puolustavat määräaikaisia?

Liitoissa on pidetty tärkeänä, että lakia noudatetaan ja että määräaikaisuuksia käytetään vain silloin, kun se on lain puolesta mahdollista. AKI-liittojen toimistoonkin tulee ajoittain kysymyksiä määräaikaisuuksien perusteista ja siitä, mitä asialle voitaisiin tehdä. Ensisijaisesti erimielisyystilanteissa neuvotellaan työnantajan kanssa, mutta tarvittaessa apua haetaan oikeudesta.

Kirkkoa koskevassa Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisussa 15/0198/4 oli kyse seurakuntayhtymän nuorisosihteeristä, joka oli määrätty kuuteen eri määräaikaiseen virkasuhteeseen vuosina 2009–2014. Määräaikaisuuden perusteena oli muun muassa tehtävien hoidon uudelleen järjestäminen. Hallinto-oikeus katsoi, että määräaikaisuus oli perusteltua viimeisimmän, vuosien 2013–2014 virkasuhteen osalta, mutta ei sitä pidemmältä ajalta. Niinpä seurakuntayhtymä tuomittiin maksamaan entiselle nuorisosihteerille kahdeksan kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Viimeisimpänä on saatu kaksi kiinnostavaa oikeustapausta määräaikaisuuksista yliopistoissa. Työtuomioistuimen ratkaisuissa TT 2020:116 ja 2020:117 oli kyse yliopiston professorin noin viiden

**Julkiset virat
täytetään
eräitä
poikkeuksia
lukuun
ottamatta aina
toistaiseksi.**

vuoden mittaisista työsuhteista. Työnantaja oli vedonnut siihen, että taidealan opetustehtävän luonteeseen ja erityispiirteisiin kuuluvat muun ohessa taiteellisen toiminnan sekä tutkimuksen ja opetuksen muuttuvat tarpeet, minkä vuoksi määräaikaaisuudella pyrittiin turvaamaan taidealan opetustehtävien laadun kehittyminen, opetuksen ajantasaisuus ja taiteellinen uudistaminen.

Työtuomioistuimien kuitenkin katsoi, että yliopisto ei ollut esittänyt riittävää selvitystä siitä, miksi työnantajan mainitsemat tavoitteet olisivat saavutettavissa vain siten, että professorin työsopimus tehdään määräajaksi. Siten työsopimus oli tehty määräajaksi ilman perusteltua syytä ja sitä oli siksi pidettävä toistaiseksi voimassa olevana. Työnantajana toimiva yliopisto sekä työnantajaliitto tuomittiin hyvityssakkoihin työehtosopimuksen rikkomisesta sekä valvontavelvollisuuden laiminlyönnistä.

Lopuksi

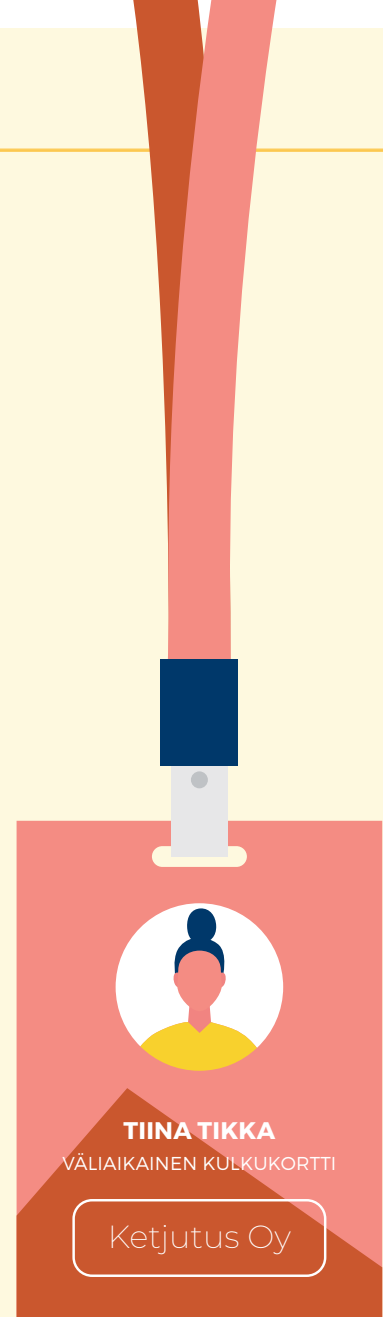
Laittomat määräaikaaisuudet ovat iso ongelma työntekijöiden oikeusturvan kannalta. Monesti työntekijän on vaikea kyseenalaistaa väärinkäytöstä sen pelossa, että hänen työnsä työpaikalla ei enää jatku. Se mahdollistaa lainvastaisen tilan jatkumisen joskus pitkäänkin.

Jos siis epäilet, että määräaikaaisuudellasi ei ole laillista perustetta, ole yhteydessä AKI-liittojen neuvontaan. Tarkastelemme tilannet-

tasi ja autamme sinua asiassasi.

Aika näyttää, missä määrin esimerkiksi yliopistojen uusimmat oikeusratkaisut heijastuvat yleiseen käytäntöön laajemminkin. Lainvastaisuuksien kitkeminen on kuitenkin pitkäjänteistä työtä. Vaikka laki ja työehtosopimukset olisivat kuinka hyvät, ne eivät yksistään riitä. Tarvitaan myös aktiivisia yksilöitä, jotka ovat valmiita kyseenalaistamaan laittomuudet ja vieämään omia asioitaan eteenpäin koko yhteisön parhaaksi. ✕

**Määräaikaista
työsopimusta ei
ole mahdollista
irtisanoa, ellei
siitä ole erikseen
sovittu.**

MERJA LAAKSAMO
PÄÄTOIMITTAJA

Ympäristön ehdoilla

Yksi ihmisen perustehtävistä on huolehtia elinympäristönsä säilymisestä tuleville sukupolville. Joskus meneinä aikoina tämä oli itsestäänselvyys, eikä sen eteen tarvinnut juurikaan tehdä työtä tai suunnata asiaan ajatuksia, saatikka murehtia ympäristön puolesta. Tänä päivänä kaikki on toisin. Ympäristö ja ilmasto vaativat tutkimusta, suojelua ja aiheuttavat jopa ahdistusta.

Tässä lehdessä paneudumme joihinkin ympäristökysymyksiin. **Pauliina Kainulainen** pohdii, miksi ekoteologialla on kirkossa huomattavan pieni rooli, vaikka siitä on paljon kirjoitettu ja ympäristöasioita pidetty monella tavalla esillä. Ekoteologiaa kommentoi **Björn Vikström**, jonka mukaan kirkossa muut vielä akuutimmat huolet uhkaavat ajaa ympäristöasioiden edelle.

Panu Pihkalan teemana on ympäristöahdistus, jota osa ihmisistä tuntee henkilökohtaisesti. Keskeisin Suomessa havaittu ympäristöahdistuksen muoto on hänen mukaansa ilmastoahdistus. Tätä stressiä ja monia negatiivisia tunteita herättävää ahdistusta on kuitenkin mahdollista käsitellä ja löytää keinoja lievittää oireita.

Satu Saarinen kertoo, miten Oulussa jumalanpalvelus vietiin luonnon keskelle, kun Ainanolan puistossa järjestettiin puistojumalanpalvelus. Koronan vuoksi jumalanpalvelus striimattiin, mutta idea jäi elämään myös livenä toteutettavaksi, kunhan koronasta päästään.

Kainalojutussa **Satu Kreivi-Palosaari** kertoo äänettömästä saarnasta, joka puhutteli luonnon keskellä.

Tuomo Salovuori kertoo Sininauhaliiton luontoavusteisesta Green Care -toiminnasta, joka alkoi 2000-luvulla tehdä vahvaa paluuta eri puolilla maailmaa. Terapeuttinen puutarhatointa, maatilaympäristöjen käyttö ja eläinavusteinen toiminta ovat osoittautuneet tehokkaiksi kuntoutumisen menetelmiksi monenlaisten asiakasryhmien parissa.

Henri Järvinen on kartoittanut suomalaisia pyhiinvaelluspolkuja, joita alkaa olla jo merkittävä määrä eri puolilla Suomea. Hän on haastatellut yhteyshenkilöitä ja kertoo pyhiinvaellusreiteistä Turun seudulla, Tampereella ja Helsingissä. Helsingin pyhiinvaellusreitit on toteutettu yhteistyössä eri seurakuntien ja Sininauhaliiton kanssa.

Sanna Jattu, Vilppu Huomo ja Sami Rittöskoski kirjoittavat rippikoulujen ohjaamisesta poikkeusoloissa. Korona pakotti toteuttamaan myös rippikouluja etänä, jolloin työntekijät joutuivat kehittämään uusia toimintatapoja. Tärkeimmiksi huomioiksi nousivat rippikouluryhmän keskinäisen yhteyden vaaliminen, samoin kuin yhteyden vaaliminen ryhmän ja ohjaajien kesken. Myös isosten innostamiseen on etäoloissa kiinnitettävä enemmän huomiota.

Kesätuulet alkavat vähitellen puhallella ja koronakin näyttäisi laantuvan kesää kohti rokotusmäärien kasvaessa. Virkistävää kesää ja levollista lomaa! ✕

Jos jääät työttömäksi tai sinut lomautetaan –

Rautalankamalli työttömyysturvan hakemiseen

**1 ILMOITTAUDU TE-TOIMISTON VERKKOPALVELUS-
SA** www.te-palvelut.fi työttömäksi työnhakijaksi viimeistään ensimmäisenä työttömyys- tai lomautuspäivänä.

2 HAE ANSIOPÄIVÄRAHAA kahden viikon kuluttua työttömyyden tai lomautuksen alusta Erkon verkkoasioinnin kautta.

3 TÄYTÄ HAKEMUS HUOLELLISESTI ja liitä mukaan hakemuksessa pyydettyt liitteet, myös palkkatodistus tai palkkalaskelmat.

4 JOS SINUT ON LOMAUTETTU, täytä hakemus kokonaisilta kalenteriviikoilta, vaikka lomautus alkaisi tai päättyisi keskellä viikkoa.

5 TOIMITA KASSALLE MUUTOSVEROKORTTI etuutta varten, muuten ennakonpidätys tehdään vähintään 25 prosentin mukaisesti.

6 HAE JATKOSSA PÄIVÄRAHAA neljän viikon tai kuukauden jaksoissa. Viimeisen hakemuksen voi tehdä lyhyemmältä ajalta.

7 ASIOI KASSAN KANSSA VERKKOASIOINNIN KAUTTA. Puhelinpalvelua on rajoitettu hakemuskäsittelyn vuoksi.

Tarkemmat ohjeet ansiopäivärahan hakemiseen työttömyys- ja lomautusajalta sekä hakemukseen tarvittavista liitteistä löydät Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erkon kotisivuilta www.erko.fi.

Kanttori-urkuriliiton stipendit jaossa

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITOLLA on stipendirahasto, joka on perustettu liiton 75-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1982. Stipendejä voidaan myöntää liiton jäsenille liiton toimialaan liittyvään tutkimus- ja opiskelutoimintaan sekä opintomatkoihin, seminaareihin ja symposiumeihin.

Stipendihakemukset osoitetaan hallitukselle. Hakulomake löytyy Kanttori-urkuriliiton verkkosivuilta. Mahdolliset liitteet voit toimittaa osoitteella **toimisto@akiliitot.fi**. Stipendien hakuaika päättyy **31.5.2021**. Hallitus käsittelee stipendianomuksia syyskuun kokouksessaan hakuajan päättymisen jälkeen. Hallitus päättää hakemusten perusteella stipendien saajista.

Hakemuksesta on käytävä ilmi stipendin käyttötarkoitus, anottava summa, muut samaan tarkoitukseen anotut/saadut apurahat sekä pankkiyhteys, johon mahdollinen stipendi maksetaan.

Samalle henkilölle stipendi voidaan myöntää kuuden täyden vuoden välein. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2021 stipendin voi saada uudelleen, jos ei ole saanut stipendiä vuoden 2014 jälkeen.

Papiston päivät siirtyvät ensi vuoteen 12.–13.10.2022

SEURAAVAT VALTAKUNNALLISET

Papiston päivät on koronapandemian takia siirretty vuodelle 2022 ja ne järjestetään Seinäjoen Framilla 12.–13.10.2022. Pappisliiton hallitus päätti asiasta kokouksessaan 16.3.

Päivien teemana on Toivo. Ilmoittautuminen alkaa keväällä

2022. Pappisliiton valtuusto linjasi syyskokouksessaan, että päiviä ei järjestetä etätapahtumana, vaan niitä siirretään vuodelle, jos koronapandemia jatkuu. Toivottavasti pääsemme kokoontumaan ja kohtaamaan kollegoja vuonna 2022. Toivoa on!

Tervetuloa AKI-liittojen uusille kotisivuille

OLEMME AKISSA VALMISTELLEET verkkosivu-uudistusta syksystä alkaen. Sivut ovat nyt pääosin valmiit. Täydennämme sinne vielä yksittäisiä sisältöjä.

Kotisivut löytyvät vanhasta tutusta osoitteesta www.akiliitot.fi. Sivuille kirjautuaksesi tarvitset uuden salasanan. Saat sen helposti kirjautumissivulta unohnutun salasana -toiminnolla.

Tervetuloa!

XIII Papiston päivät

PAPISTON PÄIVÄT järjestetään ensi vuonna 13. kerran. Päivien yhteydessä julkistetaan vuoden pappi.

Päivät alkavat messulla Lakeuden ristissä alustavan suunnitelman mukaan 12.10.22 klo 10.30. Päivät päättyvät 13.10.22 noin klo 15.30.

Päivien teemana on Toivo, jonka alateemoiksi on valikoitumassa työn tekemisen uusia malleja sekä muutokseen ja ympäristöön liittyviä aiheita.

Aiemmin Papiston päivät järjestettiin joka toinen vuosi. Rytmiin tuli poikkeus vuonna 2018, jolloin Pappisliiton 100-vuotisjuhla valmisteltiin neljä vuotta vuoden 2014 Jyväskylän päivien jälkeen. Helsingissä pidetyistä 100-vuotisjuhlapäivistä tulee samoin kuluneeksi neljä vuotta syksyllä 2022.

Papiston päivät ovat ainoa koko maan papistoa yhdistävä kollegiaalinen koulutustapahtuma. Merkitse päivät kalenteriisi ja ilmoita ne koulutussuunnitelmaasi!

Suomen kirkon pappisliitto

Hinnat:

Papiston päivien hinta ilman majoitusta on 240 euroa jäseneltä ja 280 euroa ei-jäseneltä. Nämä hinnat ovat voimassa kesäkuun 2022 loppuun mennessä ilmoittautuessa, minkä jälkeen hinta nousee 40 euroa. Hotelliyön keskimääräinen hinta Seinäjoella yhden hengen huoneessa on 145 euroa.

Opiskelijoiden ja eläkeläisten alennettua hintaa ei ole vielä vahvistettu.

MINNA RAASSINA

AKIN JA KANTTORI-URKURILIITON

PUHEENJOHTAJA

minna.raassina@evl.fi

Tuttu vai vieras?

Eräs museovierailu on jäänyt mieleen. Se suuntautui nykyaiteen museo Kiasmaan. Periaatteessa näyttely oli hyvin kiinnostava. Muistan tuolta käynniltä piirilevyjen koristamat kukkivat ”puut” ja huokoista muovilevyä syövät toukat. Jonkin teoksen olennaisena materiaalina olivat eriväriset sähköjohdot. Videoita oli paljon, osassa tekijät kertoivat itsestään ja teoksistaan.

Museossa oli meneillään kävijäkysely, johon vastatessa oli tilaisuus pysähtyä pohtimaan käynnin herättämiä ajatuksia. Kuulostelin itsessäni varmaankin jotain melko alkukantaista, kun kaikesta uutuudestaan, oivaltavuudestaan ja kauneudestaankin huolimatta teokset eivät olleet oikeasti houkuttelevia tai kutsuvia. Luulen, että jokin luontainen vaisto minussa käski pysymään niistä turvallisen välimatkan päässä. Pääsin uudenlaisten taideteosten myötä kosketuksiin ennenkokemattomalla tavalla kai jonkin vaistonvaraisen selviytymisstrategian kanssa.

Kyselyvastauksissani pohdiskelin, onko nykyaiteen oltava niin outoa, että herää tällainen alkukantainen reaktio. Saisiko myös nykytaiteessa olla enemmän tarttumapintaa?

Äskettäin eräessä kanttoreitten some-keskustelussa pohdiskeltiin enemmän tai vähemmän vakavasti sitä, miksi suunnilleen joka seurakunnassa on tehty videosisältöjä myös musiikin saralla. Nettiähän olisi täynnä toinen toistaan va-

lovoimaisempia musiikkitoteutuksia, joista varmasti löytyisi joka tilanteeseen valmista materiaalia.

Mikä merkitys on sillä, että ihminen, vaikkapa kanttori, tunnetaan?

Tutun muusikon laulu tai soitto on jotenkin kiehtovampaa. Sitä seuraa eri tavalla kuin tuntemattoman muusikon. Teknisen suoritustason merkitys onkin tutun taiteilijan kohdalla äkkiä vähäisempi. Soivan musiikin tuttuuden merkitys lienee ammattikunnallemme varsin selvä.

Fanittaminen liittyy jollakin tapaa tähän samaan ilmiöön. Ihailun kohteesta haetaan tietoja, luetaan juttuja, etsitään kuvia. Ihailija tutustuu kohteeseensa. Fanitettu, tietyllä tapaa tutuksi tullut artisti, on kiinnostavampi kuin saman kappaleen esittävä tuntematon.

Maailman hienoin ei suinkaan aina ole parasta tai sopivinta. Täydellisestäkin esityksestä voi vielä puuttua jotain olennaista.

Pääsiäisenä Ylivieskan Pyhän kolminaisuuden kirkon vihkimismessun toimitti oma väki: omat avustajat, oma diakoni, omat kanttorit, oma kirkkoherra, oma kitaristi, omat laulajat, omat nuoret, oma piispa, oma suntio. Ehkä aivan vahvinta symboliikkaa tuttuudesta ja jatkuvuudesta edustivat kuitenkin messussa käytetyt soittimet, kitara ja viulu, joiden puumateriaali oli osittain peräisin palaneesta kirkosta. Noissa soittimissa tuhoutunut kirkko soi edelleen. ✕

Mikä merkitys on sillä, että ihminen, vaikkapa kanttori, tunnetaan?

Kirkkorakennusten etymologioita

KUN KIRKKOA SANOTAAN Herran huoneeksi, ollaan sanan alkujuurilla. Kun ruotsin ja saksan kautta peruutetaan sanan syntysijoille Kreikkaan, sana `kirkko` on palautunut muotoon *kyriekon doma*, Herran talo. Kyrie eleison -huudahduksesta tuttu *kyrios* on herra, hallitsija, ja *doma* merkitsee taloa. *Kyrios* taas juontuu sanasta *kyros*, voima, ja sen sanajuureksi on konstruoitu **keue-*, turvota, täyttyä voimalla. May the force be with You!

Sana `tuomiokirkko` ankkuroituu tiukemmin läntiseen, latinan kielestä ammentavaan kristikuntaan. Kreikan *kyriakon doma* kääntyi latinaan muotoon *Domus Dei*, Jumalan talo. Saksalaiset jättivät Jumalan ja ottivat talon – jäi *Dom*, joka vakiintui tarkoittamaan hiippakunnan keskuskirkkoa. Ruotsissa *dom* tarkoitti myös *-kyrka*. *Domkyrka* kääntyi tietenkin suomeen muotoon tuomiokirkko. Valitettavan paljon voi päätellä siitä, ettei nimeä ole ilmeisesti mielletty mitenkään oudoksi meidän vuosikymmeniimme asti.

Kiusallisen `tuomio`-sanan voi kiertää, kun puhuu **katedraalista**. Nimi viittaa suoraan piispanistuimeen, kateederiin (lat. *cathedra*). Kreikan *kathedra* (*kata* = alas + *hedra* = istuin) on alun perin tarkoittanut opettajan tuolia. Vahvaa, kirjaimellisesti kuninkaallista (kreik. *basileios* = kuningas) auktoriteettiä henkii myös **basiliika**. Sattumaa ei ole, että meille tuttu yrttikasvi on tämän kirkkorakennuksen kaima: se on saanut nimensä kuninkaallisen vahvasta tuoksustaan.

Monet kirkollista valtaa, voimaa ja kunniaa hyljeksineet hengenmiehet ja -naiset ovat pitäneet parempana sananmukaisesti sulkeutua **luostariin**. Latinan *claustrum* = suljettu.

Kappeli on sanana poikkeuksellinen, sen takaa löytyy tarina: 300-luvulla elänyt *Martinus Toursilainen*, pyhä Martti lähestyi kaupunkia ratsastaen, näki palelevan kerjäläisen ja halikaisi miekallaan tälle puolet viitastaan. Jäljelle jäänyt puolikas, kaapu (lat. *capa/cappa*), päätyi myöhemmin Toursin katedraaliin pyhäinjäännökseksi. Frankkien kuninkaat ottivat kaavun

mukaan sotaretkilleen ja rakennuttivat sille leiripaikoille väliaikaisen tyyssijan, *capellan* eli kappelin. Sitten sana alkoi palvella yleensäkin nimityksenä pienelle, usein muun rakennuksen yhteyteen rakennetulle kirkkotilalle. (Vähemmän suositun teorian mukaan nimitys on tullut kaavusta, jolla on peitetty sivukirkon alttari messun jälkeen.)

Pyhän Martin kaapu on jäänyt elämään muihinkin nimityksiin. Kun kappalainen ja kappellimestari laulavat raisiolaisessa kappelissa dueton *a cappella* ja nauttivat lämpimikseen cappuccinon, kaapukavalkadi on jo varsin juhlallinen. (Raisiolaisessa? Vilkaissapa Raision vaakunaa, johon ikuistettu hahmo on helppo arvata!) Noh, myönnän pienen liioittelun: cappuccino on saanut nimensä muualta, *kapuusiinimunkkien* ruskeasta kaavusta.

Kaikenkokoisten kirkkojen keskuspaikka on **alttari**. Latinaa opiskelleen silmät saattavat nyt välähtää: *altus* tarkoittaa korkeaa, nimenhän täytyy tulla siitä! Paitsi että ei tule, pahoittelen. *Altus* saattaa hämmöittää taustalla, mutta

suuremmin sanan juuret ulottunevat latinan verbeihin *adolere* ja *adoleo*: polttaa, uhrata; myös jopa: haista! Ei mikään ihme, jos näin on: ammoisista eläinuhreista kirvonneen käryn on täytynyt olla melkomoinen. Etymologinen sanakirja tarjoaa alttarille sovittelevasti suomennoksen: uhrilieden koroke.

Nimensä puolesta arkisin kirkollinen rakennus on varmasti kello**tapuli**. Itsekin olen yrittänyt pinota lautoja mahdollisimman siistiksi *taapeliksi*. Samat juuret ovat sanoilla: ruotsin *stapul* ja saksan *Stapel* on 'järjestelmällisesti pinottu lautakasa' tai 'laivanrakennusta varten tehty tukirakennelma'.

Mistäpä ovat saaneet nimensä nämä mielenkiintoisiin asuihin verhotut hahmot, joita em. rakennuksissa hiiviskelee: papit, piispat, munkit ym.? Siitä seuraavassa numerossa! **X**

Ismo Savimäki

KANTTORI, HÄMEENLINNA-VANAJAN SEURAKUNTA

Viikonloppuvapaa ja loma

Menetätkö viikonloppuvapaan niinä kuukausina, jolloin minulla on lomaviikko tai kesälomaa? Onko osa-aikaisella työntekijällä lainkaan viikonloppuvapaata?

HENGELLISEN TYÖN TEKIJÄLLE kuuluu kaksi yhden kalenterivuorokauden kestävää vapaapäivää viikossa, jotka voidaan, milloin se työn järjestelyn ja seurakunnan toiminnan kannalta on asianmukaista, esimiehen harkinnan mukaan sijoittaa myös pyhäpäivälle tai niin, että ne muodostavat lauantain ja sunnuntain käsittävän viikonvaihdemäärän.

Vapaapäivät pyritään sijoittamaan, mikäli mahdollista, kiinteiksi perätaiseksi viikonpäiviksi. Mitään estettä ei ole sillekään, että työntekijöillä on kaksi vapaata viikonloppua kuukaudesta, joissakin seurakunnissa sovelletaan tällaista käytäntöä. Jos työntekijällä on vaikkapa sukulaisen juhlat lauantaina,

vapaapäivät voidaan poikkeuksellisesti sijoittaa esimerkiksi maanantaiksi ja lauantaisiksi, jos se onnistutaan työyhteisössä järjestämään.

Kirkkohallituksen päätöksessä on aikoinaan ollut sääntö, jonka mukaan vapaata viikonloppua ei voitu antaa silloin, jos samalle kuukaudelle osui lomaa. Tämä ei ole ollut enää voimassa.

Osa-aikaiselle työntekijälle kuuluvat yhdenvertaisuuslain perusteella samat oikeudet kuin kokoaikaisellekin. Jos muilla työntekijöillä on yksi vapaa viikonloppu kuukauden työpanosta kohti, tätä sääntöä on sovellettava myös osa-aikaiseen työntekijään.

Lähetä oma
kysymyksi
osoitteeseen
edunvalvontaa@
akiliitot.fi.

LAURA LEIPAKKA

SUOMEN TEOLOGILIITON PUHEENJOHTAJA

laura.leipakka@evl.fi

Sukupolviajattelu & työelämä

Sanotaan, että uusi sukupolvi haastaa aina vanhan. Tämä aihe on pohdittanut minua paitsi työssäni myös työyhteisössäni. Olen nimittäin oman työyhteisöni, Suomen ev.lut. kirkon työntekijätilastoissa ikävähemmistössä. Kirkon työntekijöistä yli 50 % on yli 50-vuotiaita eli aivan toista sukupolvea kuin minä ja Y-sukupolvea edustavat (1980–1997-syntyneet) milleniaali-ikätoverini. Fakta pysäytti pohtimaan, miten eri sukupolvien ääni ja kokemus maailmasta näkyy, kuuluu ja vaikuttaa työelämässä.

Milleniaalien suhdetta työelämään on tutkittu viime vuosina kansainvälisesti jonkin verran, mutta sukupolviajattelun tutkiminen ylipäänsä on varsin uutta. Itseenäen, että sukupolvien yhtäläisyyksien ja erojen pohtimiselle on tilausta. Eri ikäluokat hahmottavat, kokevat ja määrittelevät maailman eri tavoin ja tällä on vaikutusta myös työelämään. Etenkin milleniaalisukupolvi haastaa tutut työelämän normit ja pakottaa pohtimaan sitä uudella tavalla.

Yleistäen: milleniaalisukupolven työntekijät ovat kunnianhimoisia, mutta eivät välttämättä janoa mammonaa, vaan elämyksiä, vaihtelua ja kehittymismahdollisuuksia. Organisaatio-kulttuurin hierarkkisuus ja byrokratian jähmeys koetaan vieraana eikä instituutioihin haluta sitoutua. Tasa-arvo, yhteisöllisyys ja kokeilukulttuuri sekä nopeatempoinen tekemisen meininki innostavat. Työ ei ole milleniaaleille vain työtä, se tuo elämään sisältöä ja on arvokasta itsessään. Työajattomuus, etätyöt, freelancerina

työskentely sekä itsensä työllistäminen ovat Y-sukupolven työntekijöille itsestään selviä työn tekemisen tapoja.

Milleniaalien työelämäkäsitys ei ainakaan kirkossa vastaa todellisuutta. Tuskinpa muisakaan vastaavissa organisaatioissa, kuten valtion- tai kunnanhallinnossa. Yritysmailmassa ja järjestökentällä joustonvaraa on enemmän, jolloin työelämä on muovattavissa milleniaalien toiveisiin ja tarpeisiin sopivammaksi. En sano, että milleniaalien ehdoilla pitäisi alkaa toimia, mutta heitä ja heitä nuorempaa Z-sukupolvea

kannattaisi alkaa kuunnella ja heidän ajatuksensa ottaa todesta. He ovat nimittäin suurin työikäisten luokka muutaman vuosikymmenen kuluessa. Maailma (ja työelämä) muuttuu tule-

vina vuosina nuorimpien sukupolvien mukana, kanssa ja kautta.

Työelämä ei ole pysyväisyyden linnake, vaan elää jatkuvassa muutoksessa ja vuoropuhelussa ympäröivän maailman kanssa. Jokainen sukupolvi on arvokas ja tuo oman lisänsä työelämään. Kaikkien ääntä tarvitaan, mutta tällä hetkellä nuorimpien sukupolvien ääni hukkuu vanhempien äänten alle. Tarvitsemme dialogia, tutkimusta sekä pohdintaa siitä, miten eri sukupolvet toimivat työelämässä ja miten voisimme paremmin tehdä töitä yhdessä, niin että jokaisen sukupolven ääni tulisi kuulluksi. Työelämän tulevaisuus on nuorempien sukupolvien käsissä, siksi heidän ääntään ja ajatuksiaan tarvitaan jo nyt. Tässä keskustelussa teologeilla on paikkansa niin kirkossa kuin sen ulkopuolella. ✕

Milleniaalisukupolvi
haastaa tutut
työelämän normit.

Pauliina Kainulainen kaipa- a kirkon ekoteologiaan profeetallista ääntä

Kainulaisen mielestä ekoteologialla on kirkossa huomattavan pieni rooli. Kainulaisen ajatuksia ekoteologiasta kommentoi Björn Vikström, joka myös toteaa, että kirkossa muut huolet uhkaavat ajaa ympäristöasioiden edelle.

JUHANA UNKURI

VAPAA TOIMITTAJA, HELSINKI

— **A**sioita tapahtuu aivan liian vähän suhteutettuna siihen, miten vakavan ekologisen kriisin keskellä elämme. Tuntuu siltä, että kirkossamme tulee aina jotain muuta, mikä ajaa ekoteologisten kysymysten edelle, teologian tohtori, pastori **Pauliina Kainulainen** pohtii.

Kainulainen kaipa- a kirkon ekoteologiaan ”profeetallista ääntä”, joka vaikuttaisi niin kirkon sisällä kuin laajemmin yhteiskunnassa.

– Jotkut piispat ovat yrittäneet olla asiassa välillä aktiivisia. Mutta tuntuu siltä, että nekin viestit hukkuvat muuhun informaatiotulvaan.

Kainulainen toteaa, että erilaiset seksuaalietiikkaan liittyvät tee-

mat saavat paljon tilaa kirkkoon liittyvässä uutisoinnissa ja kirkollisessa keskustelussa.

– En sano, etteikö seksuaali- etiikka ja tasa-arvo olisi tärkeää, mutta nyt nuo kysymykset tuntuvat ylikorostuvan, varsinkin uutisoinneissa. Lisäksi hallinnon eli institution pystyssä pitämisen kysymykset vievät leijonanosan kirkon päättäjien huomiosta, ja tietotekniikka vie kyseenalaistamatta ison siivun yhteisistä varoista.

Kainulainen nostaa esiin Jeesuksen julistuksen.

– Jeesus ei ollut missään vaiheessa kovinkaan kiinnostunut seksuaalieettisistä asioista. Sen sijaan hän käsitteli opetuksissaan ja ver-

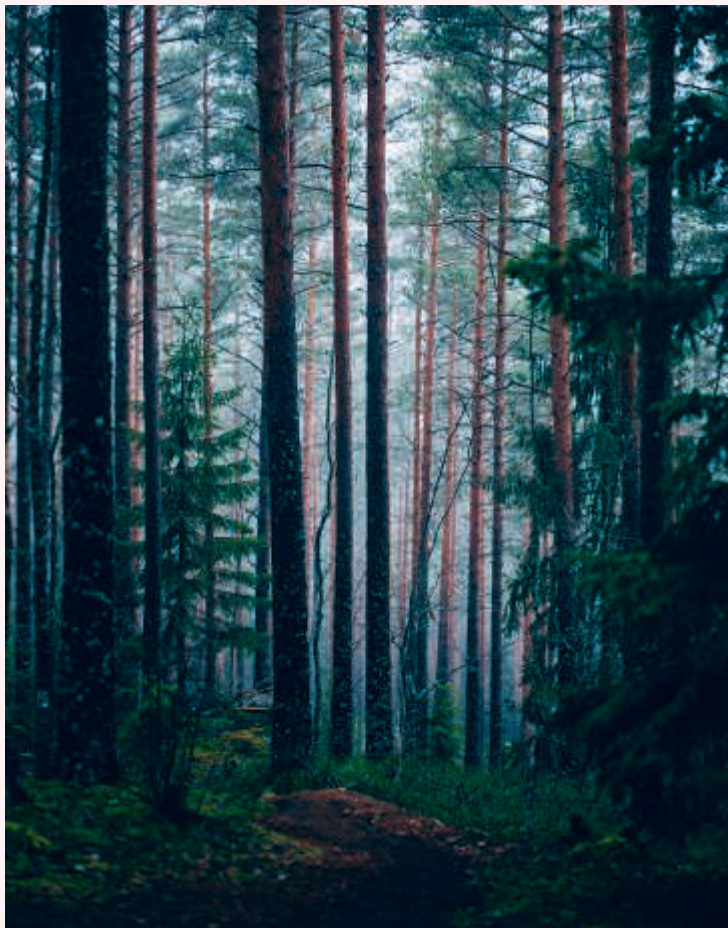
tauksissaan usein ihmisen suhdetta mammonaan, mistä on selvä linkki ekoteologisiin asioihin. Tältä pohjalta voisimme kirkkona pohtia uudeksi painopisteitämme.

Kainulaisen mukaan kirkon pitäisi olla ylipäätään vahvemmin yhteydessä uskonperinnön syväulottuuteen, eikä käsitellä asioita niin usein pelkästään eettisestä näkökulmasta. Lisäksi olisi palattava kokonaisvaltaisemmin ymmärrettyyn pelastuskäsitykseen.

– Kysymys ei ole vain yksilön synnistä ja sen anteeksisaamisesta. Pelastus on myös yhteisöllinen ja rakenteellinen asia, johon liittyy kysymys luomakuntaan kohdistuvasta vakavasta uhasta. Tällaiseen ajatte-

**Kirkoilla ja teologialla
voisi olla merkittävä
rooli ekologisen kriisin
torjunnassa.**

Myös luterilainen työn teologia kaipaa päivittämistä.

luun on mielestäni vahvat raamatulliset perustelut.

Kainulaisen mielestä myös luterilainen työn teologia kaipaa päivittämistä.

– Perinteisestihän kaikenlainen työ on nähty arvokkaana kutsumuksen toteuttamisena. Mielestäni nykyisessä tilanteessa pitäisi sen sijaan arvioida, miten työ vaikuttaa ihmisyyteisiin ja varsinkin ekologiseen tasapainoon.

Kainulaisen mukaan kirkko voisi olla esikuvana myös yleisessä kulutustason laskemisessa.

– Tällaista puhetta kohtuullistamisesta kuulee lähinnä paaston-

aikana. Kirkon sanomassa olisi aineksia enempäänkin.

Metsien haasteet

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on ollut jo pitkään käytössä ympäristödiplomi sekä ilmasto-ohjelma tai -strategia. Kainulaisen mukaan ne ovatkin vaikuttaneet positiivisesti seurakuntien ympäristötietoisuuteen ja ovat olleet innostamassa seurakuntia myös käytännön toimiin.

– Seurakunnissa on muutenkin ainakin yksittäisiä ihmisiä, jotka ponnistelevat ruohonjuuritasolla ekologisten asioiden puolesta. Tosin jotkut seurakunnat ovat ehkä alkaneet jo väsähtää ympäristödiplomin ylläpitämiseen.

Kainulainen pitää ympäristödiplomia pätevänä, mutta nostaa esiin metsään liittyvän sisällön ohuuden: seurakuntien metsänhoidolta vaaditaan hänen mukaansa hyvin vähän. Hän sanoo tämän heijastelevan yhteiskunnan yleistä metsien käyttöön liittyvää voimakasta ideologista kamppailua.

– Vaikuttaa siltä, että seurakunnissa omaksutaan usein kritiikittä esimerkiksi metsänhoitoyhdistyksen suositukset. Varsinkin vanhojen metsien vaaliminen on kuitenkin avainasemassa, kun luonnon monimuotoisuutta pyritään säilyttämään ja ilmastomuutos pysäyttämään.

Kainulainen toteaa olleensa itsekin töissä useissa pienissä seurakunnissa ja ymmärtävänsä, että monesti metsiä hakataan ja myydään taloudellisten ongelmien takia.

– Metsien suojele vaatisikin kokonaiskirkolta solidaarisuutta ja sel-

vietytymisen kustannusten yhteistä jakamista. Välillä seurakunnilta puuttuu myös tietoa metsänsuojeluun liittyvistä mahdollisuuksista. Metsä voi tuottaa seurakunnalle rahaa muutenkin kuin avohakkuilla.

Kainulainen nostaa Savonlinnan seurakunnan myönteiseksi esi-merkiksi.

– Siellä oltiin myymässä Kerimäeltä hienoa metsää hakattavaksi, mutta seurakuntalaiset ja muut aktiiviset paikalliset ihmiset protestoivat päätöstä. Seurakunta kuuli heitä, ja nyt nuo metsät ovat saamassa suojelupäätöksen. Seurakunta saa tuloja METSO-suojeluohjelman kautta.

Kansalaistoimijat ja nuoret herättävät toivoa

Keväällä 2020 Helsingissä oli tar-koitus pitää ekoteologinen semi-naari **Juhani Veikkolan** 80-vuotis-päivien kunniaksi.

– Tällaisia ekoteologisia aivo-riihii on ollut vuosien mittaan hy-vin vähän. Toivottavasti tuo semi-naari pidetään, kun koronatilanne sen sallii.

Kirkon yhteiskunnallisen työn johtotehtävissä toiminut Veikkola julkaisi vuonna 1992 Yhdessä luomakunnan kanssa -kirjan.

– Luin tuon kirjan viime ke-väänä uudestaan. Veikkola näki jo vuosikymmeniä sitten, että kirkoilla ja teologialla voisi olla merkittävä rooli ekologisen kriisin torjunnassa. Parhaimmillaanhan kirkolla olisi annettavana syvätason muutoksen eväitä.

Kainulaisen ohella eräät muut-kin teologit ovat pitäneet viime vuo-

sina ekoteologisia kysymyksiä laa-jasti esillä. Hän toteaa erityisesti **Panu Pihkalan** olleen asiassa vä-symätön kirjoittaja, luennoitsija ja kouluttaja. **Ilkka Sipiläinen** on teh-nyt Kirkkohallituksessa hyvää työtä mm. ympäristödiplomien parissa.

Tuomas Hynynen on puolestaan viritellyt ekoteologista keskustelua väitöskirjansa tiimoilta.

– Toki eräitä muitakin nimiä löy-tyy. Itseni nimeän tässä kohtaa tur-hautuneeksi ja itsekriittiseksi teo-logiksi. Lähinnä kyselen, miksi teologisilla argumenteilla ei tunnu olevan merkitystä, ja millaista tä-män ajan teologian pitäisi olla, jotta se kätilöisi tuntuva muutosta.

Kainulaisen mukaan kansalais-järjestöillä ja -liikkeillä on tärkeä rooli ekologisissa asioissa.

– Ne pyrkivät vaikuttamaan ak-tiivisesti päättäjiin, jotta nämä teki-sivät ekologisesti vastuullisia pää-töksiä, vaikka ne tuntuisivatkin vaikeilta.

Kainulainen nostaa esimer-kiksi Meidän metsämme -kansa-laisliikkeen, joka on ollut viimeisen puolen vuoden aikana aktiivisesti yhteydessä kirkon päättäjiin ja seu-rakuntiin. Liikkeessä toimivien kir-kon jäsenten tavoitteena on, että luonnon hyvinvointi saisi päätök-sissä enemmän sijaa.

– He edellyttävät kirkon ottavan teologiansa vakavasti ekologisissa kysymyksissä. Tällainen toiminta herättää toivoa. Samoin se, miten osa suomalaisista nuorista näkee ti-lanteen vakavuuden, muokkaa elä-mäntapaansa sen mukaan ja haluaa vaikuttaa myös yhteiskunnassa.

Ympäristödiplomiin liittyy laaja-alainen prosessi

Åbo Akademiassa systemaatti-sen teologian professorina toimiva **Björn Vikström** toteaa, että eko-teologian työstäminen on edelleen suhteellisen pienen piirin käsissä niin kirkossa kuin yliopistoissa.

– Kirkossa muut huolet, kuten seurakuntien taloudelliset vaikeudet ja seurakuntaliitosten aiheuttamat organisaatiouudistukset, uhkaavat ajaa ympäristöasioiden edelle. Ym-päristöstä huolehtimisen tulisi olla – lähimmäisrakkauden ja jumalan-palveluselämän ohella – olennainen osa kristillistä sanomaa ja meidän kaikkien kristittyjen jokapäiväistä elämää ja todistusta.

Samalla Vikström korostaa, että paljon asioita on saatu myös ai-kaan niin seurakunnissa kuin ko-konaiskirkon tasolla. Kirkolla on helmikuussa 2019 hyväksytty Hiili-neutraali kirkko 2030-strategia. Kir-

Pauliina Kainulainen.

BJÖRN VIKSTRÖMIN KOTIALBUMI

Björn Vikström.

kon ympäristödiplomi täyttää tänä vuonna 20 vuotta, ja viime vuonna otettiin käyttöön sen neljäs, uudistettu laitos.

Ympäristödiplomin uudistamiseen kuului useita avoimia palautekierroksia ja kaikille asiasta kiinnostuneille annettiin mahdollisuus kommentoida sitä pitkin prosessia esimerkiksi Facebook-ryhmässä.

– Tällainen työskentelytapa edistää mielestäni hedelmällisellä tavalla eri työntekijäryhmien ja maallikkojen osallistumista ja yhteisvastuuta kirkon ympäristötyöstä. Prosessin aikana saatiin paljon palautetta, yksityiskohtaista arviointia ja muutosehdotuksia, ja yritimme parhaamme mukaan myös kuunnella eri alojen asiantuntijoita, sanoo Kirkon ympäristötyön seurantaryhmän puheenjohtajana toimiva Vikström.

Vikström kertoo ympäristödiplomin saaneen prosessin aikana toisaalta kritiikkiä siitä, että diplomissa mentiin liian pitkälle, ja toi-

saalta osan mielestä sen olisi pitänyt olla vielä rohkeampi.

– Varsinkin metsänhoitoon liittyvät toimenpiteet ja tavoitteet synnyttivät kiivasta keskustelua puolesta ja vastaan. Ellemme olisi hakenneet toimivaa kompromissia, niin sekä energia- ja ilmastostrategia että ympäristödiplomin uusi laitos olisivat luultavasti kaatuneet päättävissä elimissä, kertoo Vikström ja toteaa, että monet seurakunnat ovat jo suojelleet metsiään ja liittyneet mukaan METSO-ohjelmaan.

Ekoteologialla tärkeä tehtävä

Vikströmin mukaan koulutus uuden ympäristödiplomiversion soveltamiseen on jo pitkällä, ja eri webinaareihin on osallistunut ilahduttavan paljon ihmisiä.

– Vaikka jo hyväksyttyyn laitokseen ei enää voi tehdä muutoksia, olemme seurantaryhmässä yhdessä kirkkohallituksen toimihenkilöiden kanssa yrittäneet ottaa huomioon

esitetyt ehdotukset – joita on tehnyt muun muassa Meidän Metsämme -ryhmä – kun olemme suunnanneet seurakuntiin ohjeistusta. Tämä liittyy esimerkiksi siihen, miten luonnon moninaisuus ja virkistysarvot otetaan huomioon metsänhoitosuunnitelmia kilpailuttaessa, hiilen sidonnan ja varastoinnin lisäksi.

Vikström muistuttaa, että seurakunnat päättävät itse omistamiensa metsien hoidosta.

– Seurantaryhmämme voi vaikuttaa asioihin luodulla vapaaehtoisella ympäristöjärjestelmällä sekä kannustamalla seurakuntia liittymään siihen ja ottamaan muutenkin ympäristö hyvin huomioon toiminnassaan. Kirkolliskokous ja kirkkohallitus ovat puolestaan kohdistaneet resursseja valistustyöhön ja rakennusavustuksiin, jotta seurakunnissa voitaisiin luopua öljylämmityksestä ja siirtyä kestävämpiin energiaratkaisuihin.

Porvoon entisen piispan mielestä yksi ekoteologian päätavoitteista on saavutettu: nykyään hyvin harva kirkon päättävissä elimissä istuva kiistää, etteikö kristittyjen ja kirkon tehtäviin kuuluisi ympäristöstä huolehtiminen ja kestävä kehityksen mahdollistaminen.

– Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että ekoteologia olisi tullut turhaksi, päinvastoin. Sen haasteena on tukea ja selvittää ympäristötyön tarpeellisuutta kirkon toiminnassa suhteessa jumalakuvaan, ihmiskäsitykseen, pelastukseen ja pyhyiden kohtaamiseen. Avainkysymykset tänään ovat yhtäältä asioiden laittaminen oikeaan priorisointijärjestykseen kirkossa, sekä toisaalta motivaation ja toivon ylläpitäminen ja vahvistaminen. ✕

NOORA MATTILA

TEOLOGIAN MAISTERI, HELSINKI

Työelämään koronan varjossa

Tuskin on olemassa optimaalista elämäntilannetta globaalin pandemian vastaanottamiseen. Siitä huolimatta väitän koronan mutkistaneen erityisesti elämän taitekohtia. Kirkossa, jonka henkilöstön keski-ikä on tilastojen mukaan 49,6 vuotta, saattaa helposti unohtua, että monelle kirkon nuorelle työntekijälle koronapandemia ei ole ollut outoa aikaa keskellä pitkää työuraa, vaan koko työuran alkua voimakkaasti leimaava kriisi.

Kirkon palkkalistoilla keikkuvat millenniaalit ja z-sukupolven edustajat ovat kenties digiloikanneet varttuneempia kollegoitaaan ketterämmin, mutta seurakuntatyön konkareille pidempi kokemus työ- ja muustakin elämästä on voinut muodostua tärkeäksi suojaavaksi tekijäksi poikkeusolojen keskellä. Vuosia tai vuosikymmeniä työelämässä olleella on mahdollisuus ammentaa voimia siitä, että ainakin työnteko normaalitilanteessa on tuttua. On jo ehtinyt muodostaa käsityksen, onko oikealla alalla, ja mikä työssä motivoi tai tuottaa onnistumisen kokemuksia. Vakiviranhaltija voi määräaikaista työntekijää varmemmin elää toivossa, että normaalimpien aikojen koittaessa on itse vielä samassa työpaikassa töissä, mikä osaltaan tuo jatkuvuuden tunnetta myös korona-ajan työntekoon.

Juuri työelämään siirtyneeltä nuorelta työntekijältä kokemus omasta työstä koronaa edeltäneissä olosuhteissa saattaa puuttua ko-

konaan. Se tarkoittaa, että työ on otettava monelta osin uudestaan haltuun koronan joskus päättyessä. Lisäksi työuran alussa on koronasta huolimatta pitänyt yrittää ylipäättään sopeutua työelämään, rakentaa omaa ammatti-identiteettiä, johtaa itseään etätöissä, oppia erottamaan työaika vapaa-ajasta, oppia tunnistamaan riittävän hyvä työpanos, pyrkiä verkostoitumaan, ja miettiä, mikä olisi seuraava huteru askel eteenpäin urapolulla, kun mää-

räaikaisen työ- tai virkasuhteen hännänpää siintää koko ajan lähempänä, vaikka koko maailma on mennyt sekaisin.

Työyhteisöjen sisällä korona on kohdellut ih-

misiä eri tavoin, ja yhteisöjen kriisinä korona on myös työyhteisöjen kriisi. Siksi vallitsevissa olosuhteissa vuorovaikutusosaaminen hyvän johtamisen välineenä korostuu. Pitkittyneessä pandemiatilanteessa esimiesasemassa olevien tehtävä on muistaa kysyä alaisiltaan säännöllisesti, miten he työssään voivat ja millaista tukea he tällä hetkellä työhönsä tarvitsevat. Iso osa kirkon työntekijöistä on koulutuksensa puolesta ihmisten kohtaamisen ammattilaisia. Työyhteisökin on joukko ihmisiä, joille on tärkeää tulla kohdatuksi – iästä ja työuran pituudesta riippumatta. ✕

Kirjoittaja on Hakunilan seurakunnan nuorisotyön projektityöntekijä, joka ehti siirtyä työelämään kolme kuukautta ennen koronapandemiaa.

Suvivirren sunnuntain palvelus puistossa

Mikä olisikaan luontevampi paikka Suvivirren sunnuntain messulle kuin puisto? Oulussa tämä teemamessu toteutettiin viime keväänä striimattuna puistopalveluksena, pienen pyhiinvaelluksen hengessä.

SATU SAARINEN

KIRKKOHERRA, OULUN TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

ELIAS MÄENPÄÄ, KUVAT

Poikkeusaika on paitsi paikottanut, myös mahdollistanut uudenlaisten jumalanpalvelusten ideoinnin ja toteutuksen. Oulussa on ollut perinteinä järjestää Suvivirren sunnuntaina yhteinen, suuri messu kaupunkitilassa. Messuun on kokoontunut vuosittain noin 700 osallistujaa. On ollut vaikuttavaa jakaa ehtoollista sadoille ihmisille keskellä kävelykatu Rotuaarin asfalttirakennelmaa, virren soidessa rakennetussa kaupunkimaisemassa! Koronakeväänä, jolloin

yhteiseen jumalanpalvelukseen ei voinut kokoontua, toteutimme jumalanpalveluksen striimattuna ja tällä kertaa rakennetun kaupunkitilan sijaan puistossa.

Pieni pyhiinvaellus

Johtavana ajatuksena oli matkalla ja liikkeellä olo, pyhiinvaellus. Siksi jumalanpalvelus kuvattiin käsivarakameralla ja vakauttimella. Pyhädyksissä ja paikallaan oltiin käytännössä vain virsien ja uskonnustuksen aikana.

Kirkon kuoriosassa laulettu al-kuvirren ja alkusiunauksen jälkeen liturgi lähti liikkeelle, kulkien keski-käytävää pitkin kohti kirkon ulko-ovea. Matkalla kohdattiin kanttorit, jotka virittivät virren. Sen askelissa kuljettiin läheiseen Ainolan puisto-oon.

Jumalanpalvelus taltioitiin etukä-teen. Silti se otettiin niin sanotusti ”yhdellä otolla”, jolloin tunnelma saatiin mahdollisimman livenomai-seksi. Taltiointi tehtiin varhaisena aamuna. Liikkeellä puistossa oli ku-

vausväen lisäksi lenkkeilijöitä ja kä-velijöitä, heidän vilahtaminen ku-vissa oli luontevaa.

Etapit ja pysähdykset

Jumalanpalvelus oli käsikirjoitettu etappien mukaan. Etukäteen käytiin katsomassa reittiä ja pohdittiin kuvakulmia. Jumalanpalvelusta toimitavaa väkeä liittyi mukaan puiston eri kohdista: sillankupezesta, patsaan juurelta, kohisevan kosken rantamilta. Tekstinluku, rukoukset ja saarna toteutuivat liikkeessä,

**Johtavana
ajatuksena oli
matkalla ja
liikkeellä olo,
pyhiinvaellus.**

verkkaisessa ja luonnollisessa kävelytahdissa. Pieniä pysähdyspaikkoja tarjosivat Ainolan puiston sillat, vesistöt ja muu miljö. Uskontunnustusta varten löysimme jyrkän, vanhan kuusen. Sille jäi työntekijäjoukossamme edelleen käytössä oleva lempinimi ”uskontunnustuspuu”. Kuvituskuvina käytettiin samana aamuna kuvattua materiaalia kevääseen heräävästä puistosta.

Ajallisesti pisin yksittäinen osuus jumalanpalveluksessa oli saarna. Se

toteutettiin keskustelusaarnana yhdessä Tansaniassa työskennelleen **Mikko Pyhtilän** kanssa. Keskustelusaarna käveleskellen tuntui toimittajista itsestäänkin rennolta ja sopivasti hetkessä elävältä. Etukäteen oli toki sovittu aiheet, joista keskusteltiin, mutta kirjoitettua puhetta ei tätä saarnaa varten ollut. Saarnan teemat liikkuiivat sekä pyhän aiheessa, suvivirren sunnuntaissa, että saarnaajien omissa kokemuksissa: puhtaan veden, luonnonsuojelun ja luomakunnan kunnioittamisen näkökulmat olivat puistossa kuin tarjottimella!

Kaikki tiet vievät perille

Jumalanpalvelus toteutui koronarojoitusten vuoksi ilman paikalla osallistuvaa seurakuntaa. Kulkueena puiston läpi liikkuvaa palvelusta olisikin mahdollon toteuttaa sata-

Puhtaan veden, luonnonsuojelun ja luomakunnan kunnioittamisen näkökulmat olivat puistossa kuin tarjottimella!

päisen seurakunnan kanssa tällaise-
naan. Kuitenkin tämä striimattu ko-
kemus antoi meille oululaisille idean
sitä hetkeä varten, kun saamme jäl-
leen kokoontua yhteiseen jumalan-
palvelukseen: Puistopalvelus toteute-
taan heti, kun se on mahdollista!

Ainolan puistossa sattuu sijaitse-
maan kesäteatteri, joka antaa lois-
tavat puitteet messulle. Olemme
joka tapauksessa joka vuosi lähte-
neet Rotuaarilla toteutettavaan mes-
suun toimittajien kanssa kulkueena
kirkolta, joten tätä aiomme vaalia
jatkossakin. Ajatus on kutsua seu-
rakuntalaisia puistoon tehdyn ru-
kouspolun kautta jumalanpalvelus-
paikkaan. Jokainen voi tulla polkua

pitkin perille, jossa yhteinen juhla
alkaa. Prosessio lähtee alttarilta
ulos, liturgi kantaa kalkkia. Kulku-
eessa on mukana kuorolaisia, jotka
laulavat yhteisesti sovittua alku-
virttä. Samaa virttä laulaa se seu-
rakunta, joka on kokoontunut ju-
malanpalvelukseen. Kun kulkue on
perillä, messu alkaa. Toivottavasti
se jo tänä syksynä voisi olla Aino-
lan puistossa, yhdessä! ✕

*Oulun tuomiokirkkoseurakunnan puis-
topalveluksen Suvivirren sunnuntaina
kuvasi Elias Mäenpää, ohjasi Ilmari
Mäenpää ja se tuotettiin yhteistyössä
Virtuaalikirkon kanssa.*

Väkevin saarna ikinä

SATU KREIVI-PALOSAARI

KAPPALAINEN, OULUJOEN SEURAKUNTA

PARI VUOTTA SITTEN lomalaisten messussa päätin toteuttaa keväästä saakka hautomani idean. Saarnan, jossa en puhuisi sanakaan. Menisimme luontoon! Se oli kympin messu, kirkossa 80 seurakuntalaista ja mikä hauskinta, messu meni myös radioon. Oli heinäkuinen pyhäaamu, lähes helteinen. Johdannossa perustelin, kuinka lomalaiset ihailevat katolisten ja ortodoksisten kirkkojen mallia, jossa messun aikana saa kulkea edes-takaisin.

"Saarnan paikalla evankeliumitekstin jälkeen voimme tänään hiljaisuudessa liuskella sisällä kirkossa ja ulkona kirkon ympäristössä mietiskelemässä päivän evankeliumia. Kirkonkellot kutsuvat teitä takaisin noin 10 minuutin kuluttua saarnahiljaisuuden alettua. Radi-onkuulijoita pyydän myös, jos se on mahdollista, lähemään saarnahiljaisuuden ajaksi pihalle tai hiljentymään siinä paikallaan." Luin Luukasta (6:36–42) ja jaoin laput, jossa oli pari virikekysymystä armahtamisen teemasta.

Ihmiset lähtivät ulos. Kävelin myös itse läheiselle hautausmaalle kasukassani. Ihana tunnelma, leuto tuuli, pörriäisiä. Kukaan ei puhunut. Laitoin silmäni kiinni: Messu menossa, väki kuljeskelee pitkin kirkkotarhaa. Tajusin, että nyt meille tapahtuu jotain. Kun kellot soivat, palasimme hiljaskellen kirkkoon. Sanoin vain, että "tunnustamme yhteisen uskomme". Teimme niin.

– En ollut valmistautunut näin väkevään saarnaan, kuulin seurakuntalaisen kuiskaavan toiselle.

– En minäkään.

MIKKO MYLLYS

HALLITUSAMMATTILAINEN JA TEOLOGI BISNESMAAILMASSA

Kuusi vuotta uskonnonfilosofiaa ja 85 miljoonaa dollaria

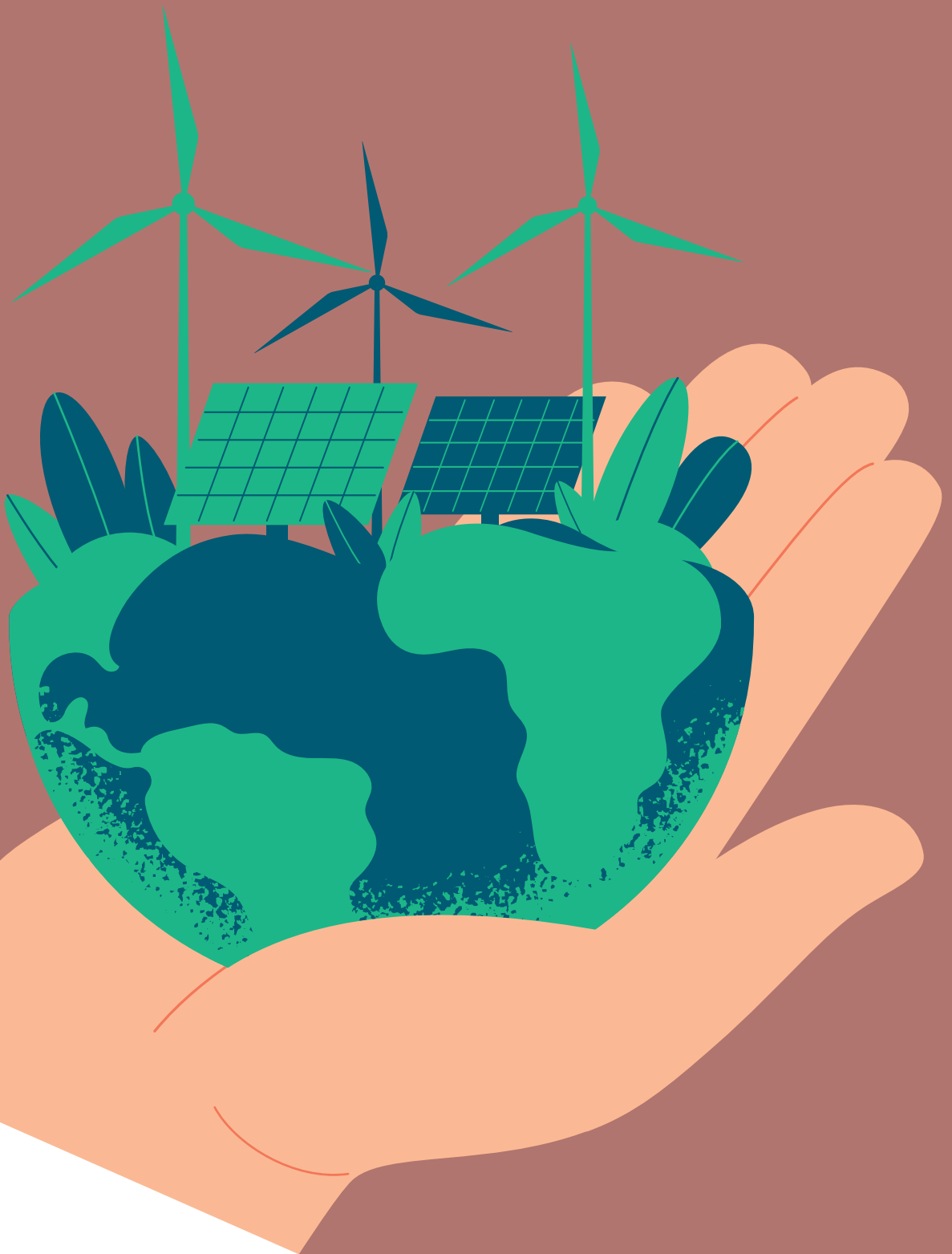
Mitä yhteistä on Susan Wojcickilla, Stewart Butterfieldillä ja John Mackeylla? Wojcicki on YouTube'n toimitusjohtaja, Butterfield Slackin ja Flickrin perustaja ja toiminut näiden toimitusjohtajana, Mackey puolestaan on Whole Foodsin perustaja ja toimitusjohtaja. Kaikki ovat erittäin menestyneitä yritysjohtajia Yhdysvalloissa. He kaikki ovat myös valmistuneet yliopistosta jostain muusta oppiaineesta kuin perinteisistä bisnesaineista, Mackey on itseasiassa otsikossa mainittu uskonnonfilosofian drop-out.

Toimittaja Veera Luoma-aho kirjoitti Hesarin Visio-talouseliitteessä pari viikkoa sitten siitä, miten Suomessa yritysmaailman johtotehtäviin ei edelleenkään osata palkata juuri muita kuin kauppatieteilijöitä, diplomi-insinöörejä ja ehkä oikeustieteilijöitä. Ihmistieteiden edustajat huutavat poissaolollaan suomalaisten huippuyritysten ylimmästä johdosta. Wojcick, Butterfield ja Mackey ovat vain muutama esimerkki siitä, miten vaikkapa Yhdysvalloissa tilanne on ollut jo pidempään toinen. Liberal Arts -yliopistojen alumnit ovat löytäneet tiensä yritysmaailman huipulle.

Kulttuurin, ihmisten sekä organisaatioiden ja yhteiskunnan ilmiöiden ymmärtäminen on ehdoton edellytys onnistuneessa yritysten johtamisessa "perinteisten" prosessien ja talouden ymmärtämisen lisäksi.

Tässä teologeilla on humanistien, yhteiskuntatieteilijöiden ja kasvatustieteilijöiden kanssa paljon annettavaa. Oman yli 15 vuoden yritystaustan ja johtamiskokemuksen perusteella väitän, että meillä ihmistieteillä on luonteva paikka yritysmaailmassa ja liiketoiminnan johtamisessa. Rohkeutta tarvitaan niin rekrytoijilta yrityksissä kuin meiltä hipeiltä työmarkkinoilla.

Valmistun itse teologina kahden vuoden opintojen jälkeen toukokuun lopussa AaltoEE:n Executive MBA -ohjelmasta. Meidän vuosikurssillamme vain vajaan viidenneksen koulutustausta on humanistis-yhteiskunnalliselta alalta. Yli 80 % kurssikavereista on näitä diplomi-insinöörejä ja kauppatieteilijöitä, juristien ja lääkäreiden lisäksi. Ihmistieteilijöiden pitää täydentää omaa osaamistaan, jotta hyppy yritysmaailmaan onnistuu. Tässä yliopistoillakin on vielä paljon tehtävää. Haluan haastaa niin Helsingin yliopiston ja sen Teologisen tiedekunnan kuin myös muut humanistis-yhteiskuntatieteelliset tiedekunnat olemaan rohkeasti mukana tällä matkalla tuke-massa meitä ihmistieteiden kasvatteja matkalla menestyviksi yritysjohtajiksi. Kaipaen yliopistoilta jotain konkreettista ja uusia avauksia, joilla näiden alojen opiskelijoita voidaan tukea. Nykyiset toimet eivät ole riittäviä. Yritysmaailman johtotehtävät ovat liian tärkeitä jätettäväksi pelkille perinteisten bisnesalojen ihmisille. ✕

Ympäristöahdistus yhteisöjen haasteena

Mitä sinussa herää, kun kuulet sanan ympäristöahdistus? Tämä sana ja ilmiö herättää tunteita, puolesta ja vastaan. Työyhteisöissä on tärkeää perehtyä ilmiöön, koska kyky käsitellä sitä on nykyään osa ammattitaitoa. Riippumatta siitä, mikä itse kunkin oma suhde on ympäristöasioihin, vaatii seurakuntalaisten laadukas kohtaaminen ympäristötunteiden ymmärrystä.

PANU PIHKALA

YMPÄRISTÖTEOLOGIAN DOSENTTI, TIETOKIRJAILIJA

Osa ihmisistä tuntee henkilökohtaisesti ympäristöahdistusta ja osalle asia on vieras. Ilmiö vaatisi käsittelyä työyhteisöissä myös sen vuoksi, että työntekijöiden keskinäinen ymmärrys voisi lisääntyä. Aihe on kuitenkin haastava, koska ihmisten reaktiot ovat niin erilaisia. Hyvin toteutetut dialogimenetelmät ovat yksi keino siihen, että ihmisille tarjoutuu tilaisuus kertoa omista näkökulmistaan.

Tässä tekstissä kuvaan lyhyesti ympäristöahdistuksen ilmiötä ja sen liittymäkohtia myös kirkon työntekijöiden työhön. Keskustelen erilaisista vahvuuksista ja haasteista, joita seurakuntien työntekijöillä on aihepiirin suhteen.

Voimistuva kriisi tuottaa henkisiä vaikutuksia

Ympäristökriisi voimistuu koko ajan. Samalla monet yhteiskunnat ja ihmiset ovat panostaneet

entistä enemmän ympäristönsuojeluun. Ongelmien juurisyyt ovat kuitenkin kietoutuneet syvästi nykyisiin yhteiskuntajärjestelmiin ja niiden muuttaminen on hyvin vaikeaa.

Ympäristötuhot ja niiden uhat aiheuttavat kasvavassa määrin myös psykologisia vaikutuksia. Ihmiset ovat jo pitkään kokeneet ympäristöhuolta, mutta nyt yhä suurempi joukko ihmisiä kokee myös ajoittaista pelkoa, ahdistusta ja jopa kauhua. Näille vaikeille tunteille ja mielentiloille on muodostunut yleisnimeksi ympäristöahdistus. Sana tarkoittaa siis sekä tarkemmin määriteltyjä ahdistusoireita että muita vaikeita tuntemuksia.

Ympäristöahdistus Suomessa

Suomessa on havaittu, että merkittävä osa ihmisistä tunnistaa kokevansa jonkinlaista ympäristöahdistusta. Keskeinen ympäristökriisi on nykyään ilmastokriisi, johon nivoutuu lukuisia muita ym-

päristöongelmia ja sosiaalisia haasteita. Nykyään puhutaankin usein ekososiaalisesta ajattelusta, jossa ympäristökysymykset ja sosiaaliset kysymykset kietoutuvat yhteen. Ilmastokriisi on tunnetusti myös luukuisten sosiaalisten kiistojen aihe, koska sen lievittäminen vaatii niin monia elämäntapamuutoksia. Tiilannetta pahentaa myös ilmastomuutoksen kognitiivinen vaikeus:

ilmiötä ei voi tarkastella pelkästään arkikokemuksen valossa, vaan tarvitaan globaalien ilmastomallien näkökulmaa.

Keskeisin Suomessa havaittu ympäristöahdistuksen muoto on niin kutsuttu ilmastoahdistus. Sitran laajassa kansalaiskyselyssä kesällä 2019 keskimäärin 25 % suomalaisista tunnisti sitä itsessään. Nuorimpien ikäluokkien keskuudessa enemmän

kuin joka kolmas kertoi kokevansa sitä. Noin joka kymmenes suomalainen kertoi joistain voimakkaamista fyysisistä oireista, joita on kokenut ilmastohuolensa vuoksi. Osa suomalaisista kuitenkin vieroksuu ilmastoahdistus-sanaa, koska termi on osittain politisoitunut. Vaihtoehtoisesti voi puhua ilmastostressistä, mutta käytännössä kyse on sekä stressistä, ahdistuksesta, alakuloisuudesta että monista muista vaikeista tuntemuksista.

Tarvitsemme sekä tervettä pelkoa että tervettä ahdistusta, jotta osaamme reagoida uhkiin.

Ahdistuksen eri puolet

Ahdistuksen tausta on tunteessa, joka herää vastineena sellaiseen uhkaan, jossa on epävarmuutta. Ahdistus, englanniksi *anxiety*, on mieleemme ja kehomme varoitusjärjestelmä. Tämä on tärkeää tie-

dostaa, koska siten piirtyy esiin ahdistuksen pohjimmainen tärkeys. Tarvitsemme sekä tervettä pelkoa että tervettä ahdistusta, jotta osaamme reagoida uhkiin.

Liian voimakkaassa ahdistuksessa on kyse siitä, että epävarmuutta sisältäviin uhkiin ei löydy hyvää ratkaisua ja yksilön mieli kuormittuu liikaa. Uhkakuvien paine voi olla liian suuri. Käytännön toimintavaihtoehtot voivat olla liian vähissä. Yksilö voi kärsiä mielen terveyden resurssien vähäisyydestä, johon vaikuttavat aina sekä yhteisö että henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristökriisi on hyvin todellinen uhka, mutta samaan aikaan siihen liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, koska ekosysteemit ovat niin monimutkaisia. Joskus tuhoisat ympäristövaikutukset ovat ennusteita nopeampia ja joskus hitaampia. Samalla kyse on koko elämämmme ajan jatkuvasta tilanteesta, eräänlaisesta ylipitkästä hälytystilasta. Yksilöille on tarjolla vaikuttavia valintoja ympäristöasioiden suhteen, mutta ne ovat kaikki kuitenkin kokoluokaltaan suhteellisen pieniä verrattuna globaalin ympäristökriisin valtavuuteen. Nämä kaikki tekijät vaikuttavat siihen, että ympäristöahdistus voi aiheuttaa jatkuvaa kehomielen hälytystilaa. Liiallinen kuormittuminen johtaa pidemmän päälle väsymiseen, alakuloisuuteen ja pahimmillaan ahdistuneisuushäiriöiden kaltaisiin tiloihin.

Kun puhutaan ympäristöahdistuksesta, on siis tarpeen huomata, että ilmiö voi esiintyä sängen eri muodoissa eri ihmisissä ja samankin ihmisen erilaisissa elämäntilanteissa. Jos ja kun seurakunnallisessa toiminnassa huomioidaan ympäristöahdistusta, tämä vai-

teluväli eri ihmisten välillä on tärkeää ottaa huomioon. Esimerkiksi rippikouluryhmässä todennäköisesti muutama nuori on kokenut voimakasta ympäristöahdistusta, monet jonkinlaista vahvaa ympäristöhuolta, ja joitakuita asia ei suuren huoleta. Paikkakuntien välillä on myös selkeitä eroja: ei ole mielekästä vahvistaa liian mustavalkoista erottelua kaupungin ja maaseudun välillä, mutta etenkin ilmastohuoli on keskimäärin yleisempää kaupungeissa.

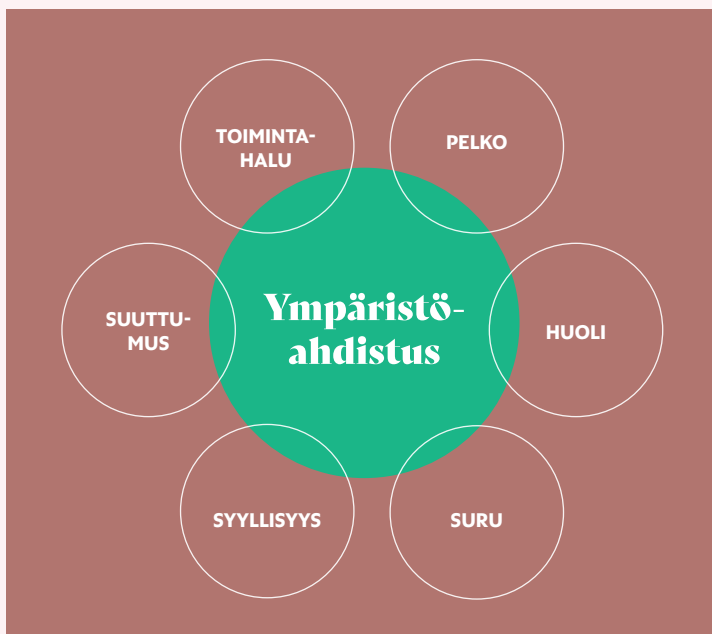
Erilaiset tunteet

Ympäristöahdistukseen liittyy läheisesti monia tunteita. Näiden huomioiminen tuo samalla esiin sen, että seurakuntien työntekijöillä on erityistä annettavaa moniin niistä liittyen. Näitä potentiaalisia vahvuusalueita ovat suru ja syyllisyys. Samalla eräät tunteet, etenkin suuttumus, piirtyvät keskimääräistä

suuremmiksi haasteiksi kristityille. Ympäristötunteista löydät halutesasi paljon lisätietoa kirjastani *Mieli maassa? Ympäristötunteet* (Kirjapaja 2019).

Ihmiset kokevat pelkoa ja huolta ympäristökriisin vuoksi. Taustalla on välittämistä, myös rakkautta. Ihmiset haluaisivat hyvää läheisilleen, lajitovereilleen ja useimmat ihmiset myös toisille lajeille. Kuten ahdistukset, myös pelot ja huolet voivat ilmentyä joko sopivan kokoisina tai ylisuurina.

Ihmiset kokevat surua ja menetyksen tunteita erilaisten ympäristömuutosten vuoksi. Nämä ympäristösurun tunteet ovat hyvin yleisiä, mutta ihmisryhmien välillä on valtavia eroja siinä, puhutaanko niistä mitään. Ihminen voi surra yhtä lailla Australian metsäpaloissa kärsivä eläimiä kuin suomalaisen maaseutupaikkakunnan muuttamista.

Eräitä ympäristöahdistukseen liittyviä tunteita.

Suuttumus voi olla väkevä voima paremman maailman rakentamisessa.

Ihmiset kokevat syyllisyyttä ja joskus vastustavat syyllisyydentunteita aggressiivisesti. Syyllisyyden keskeisyys ympäristötunteena näkyy siinä, miten nopeasti ihmiset syyllistyvät, kun ympäristökysymyksistä puhutaan julkisesti. Syyllisyys voi ilmentyä sekä toimintaa haittaavasti että sitä lisäävästi. Omatunto voi johtaa parannustekoon. Ympäristökriisin suhteen ilmenee joskus myös vaikeita häpeän tunteita.

Ihmiset kokevat suuttumusta myös aitoihin epäoikeudenmukaisuuksiin ja epäkohtiin liittyen. Suuttumus, kreikan *thymos*, voi olla väkevä voima paremman maailman rakentamisessa. Tarvitaan kuitenkin

kin aina arviointia siitä, mikä suuttumus on oikeutettua, ja aggressiivisuuden hillitsemistä. Kristinuskossa on haasteita nähdä suuttumuksen positiiviset puolet, sillä tämä tunne on usein leimattu kilvoittelussa epäonnistumiseksi.

On tärkeää muistaa, että lukuisat ihmiset kokevat erilaista toimintahalua ongelmien lievittämiseksi ja ratkomiseksi. Toimintamuotoja on lukuisia: paikkakunnan ekososiaalisen kestävyuden parantamista, viljelyä, kansalaisaktivismia, henkisen resilienssin voimistamista... Jokaiselle on mahdollista löytää omiin resursseihin sopivia hyviä toimintatapoja.

Ympäristöahdistus voi esiintyä eri muodoissa eri ihmisissä ja samankin ihmisen erilaisissa elämänvaiheissa.

Työyhteisöjen mahdollisuudet

Monenlaista ammattitaitoa on mahdollista soveltaa ympäristöahdistuksen rakentavaan käsittelyyn. Tämä edellyttää kuitenkin kolmea asiaa. Ensiksi on kohdattava omat tunteet ja asenteet riittävällä tavalla, jotta toisia voi palvella paremmin. Toiseksi on uskaltauduttava kohtaamaan aihepiiri riittävän vakavasti, jottei tule tarjottua liian helppoa toivoa tai tekojen vanhurskautta. Kolmanneksi on tehtävä hivenen valmistelutyötä ja perehtymistä.

Omien tunteiden ja asenteiden tarkasteluun on tarjolla virikemateriaalia Toivoa ja toimintaa -sivuston tunnetehävissä www.toivoajatoimintaa.fi/tunteet). Parhaimmillaan tätä voisi tehdä yhdessä luotettujen kollegoiden kanssa. Kansallinen sosiaali- ja terveystieteiden hanke Ympäristöahdistuksen mieli (www.ymparistoahdistus.fi) tarjoaa myös virikkeitä.

Aihepiiriin vakavasti ottaminen merkitsee sitä, että tilanteeseen ei tarjota liian yksioikoisia vastauksia. Kristittyillä on vankka perusta viestiä siitä, että toivoa on aina, mutta liian voimakas tuonpuoleisen toivon korostus voi tuntua nykyihmisistä kriisin vähättelyltä. Ihmiset ky-

selevät myös, mikä on kristillisen sanoman merkitys tässä ja nyt, ennen kuoleman portteja.

Jos perehdyt tarkemmin ympäristökriisin vakavuuteen, huomaat pian, että ongelmat ovat valtavia (voimakkaamman ahdistuksen varoitusta!). Tästä seuraa se, että ihmisten omat hyvät teot voivat tuntua kovin pieniltä. Pelkkä sanoma siitä, että ”kaikki me voimme tehdä jotain”, ei välttämättä lohduta ympäristötietoisia. Tarvitaan haastavaa tasapainottelua: teoilla on aitoa merkitystä, mutta kyse ei ole yksittäisillä teoilla pelastautumisesta. Käytän tässä tahallani kieltä, joka rinnastuu vanhurskauttamisoppiin. Parhaimmillaan kristityt voivat levittää sanomaa, jossa yhdistyy sekä laki että evankeliumi, ja sekä kilvoittelun vaatimus että armo.

Valmistelutyö ja perehtyminen liittyvät sekä ympäristöahdistuksen ilmiöön että olemassa olevien resurssien soveltamiseen. On esimerkiksi paljon hengellistä musiikkia, joka voi palvella monien ympäristötunteiden kohtaamisessa. Osa tästä musiikista käsittelee syviä teemoja yleisellä tasolla ja vain osa sanoittaa ympäristöteemoja suoraan. Esimerkiksi passiomusiikin eksistentiaalisia sävyjä voi soveltaa eksistentiaali-

sen ympäristöahdistuksen tunteiden heijasteluun. Jumalanpalveluselämässä voidaan käsitellä ympäristötunteita esimerkiksi ripissä ja esirukouksessa, sanojen ja musiikin yhdistelmillä.

Radikaali ilo?

Eräs mieliinpainuvimmista toimintamuodoista, joita ympäristökriisin aika on synnyttänyt, on Radical Joy for Hard Times -liikeshdintä (<https://radicaljoy.org/>). Liikkeen keskushahmo **Trebbe Johnson** on luonut metodeja, joiden kautta käydään rohkeasti surun ja muiden vaikeiden tunteiden kohtaamiseen. Peruskeino on haavoittuneissa luonnonpaikoissa ajan viettäminen. Liikkeen nimi tulee siitä, että surun keskeltä ja jälkeen voi yllättäen pilkahtaa esiin radikaali ilo.

Ajattelen, että kristinuskolla olisi tässä paljon annettavaa, koska se rakentuu surun ja ilon yhteenkietoutumiselle. Ristiinnaulittua Jeesustakin pitää ensin surra, jotta pääsiäisen ilon syvyys voi valjeta. Parhaimmillaan kristityt voivat itkeä itkevien kanssa, iloita iloitsevien kanssa. Kärsimys otetaan vakavasti, mutta silti elämän sydämessä välkkyä sitkeä ilo. Tie sen vahvistamiseen kulkee surun kautta. ✕

Green Care – toiminnan mahdollisuudet

Luontoavusteinen Green Care -toiminta alkoi 2000-luvulla tehdä vahvaa paluuta eri puolilla maailmaa. Terapeuttinen puutarhatoiminta, maatilaympäristöjen käyttö ja eläinavusteinen toiminta ovat osoittautuneet tehokkaiksi kuntoutumisen menetelmiksi monenlaisten asiakasryhmien parissa.

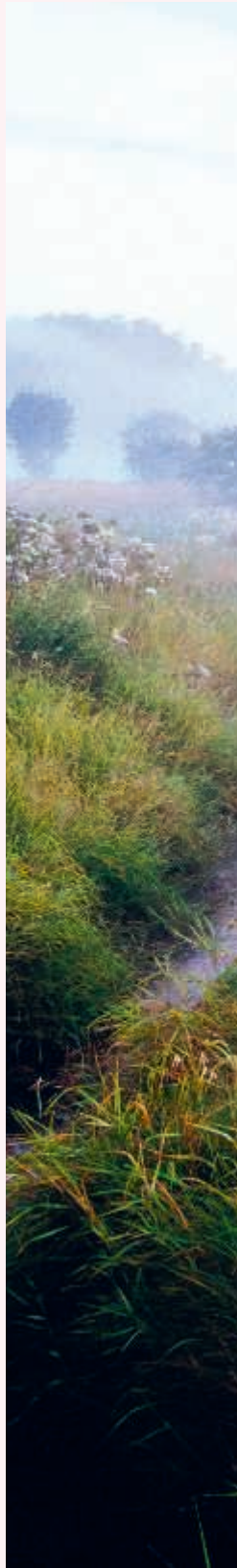
TUOMO SALOVUORI

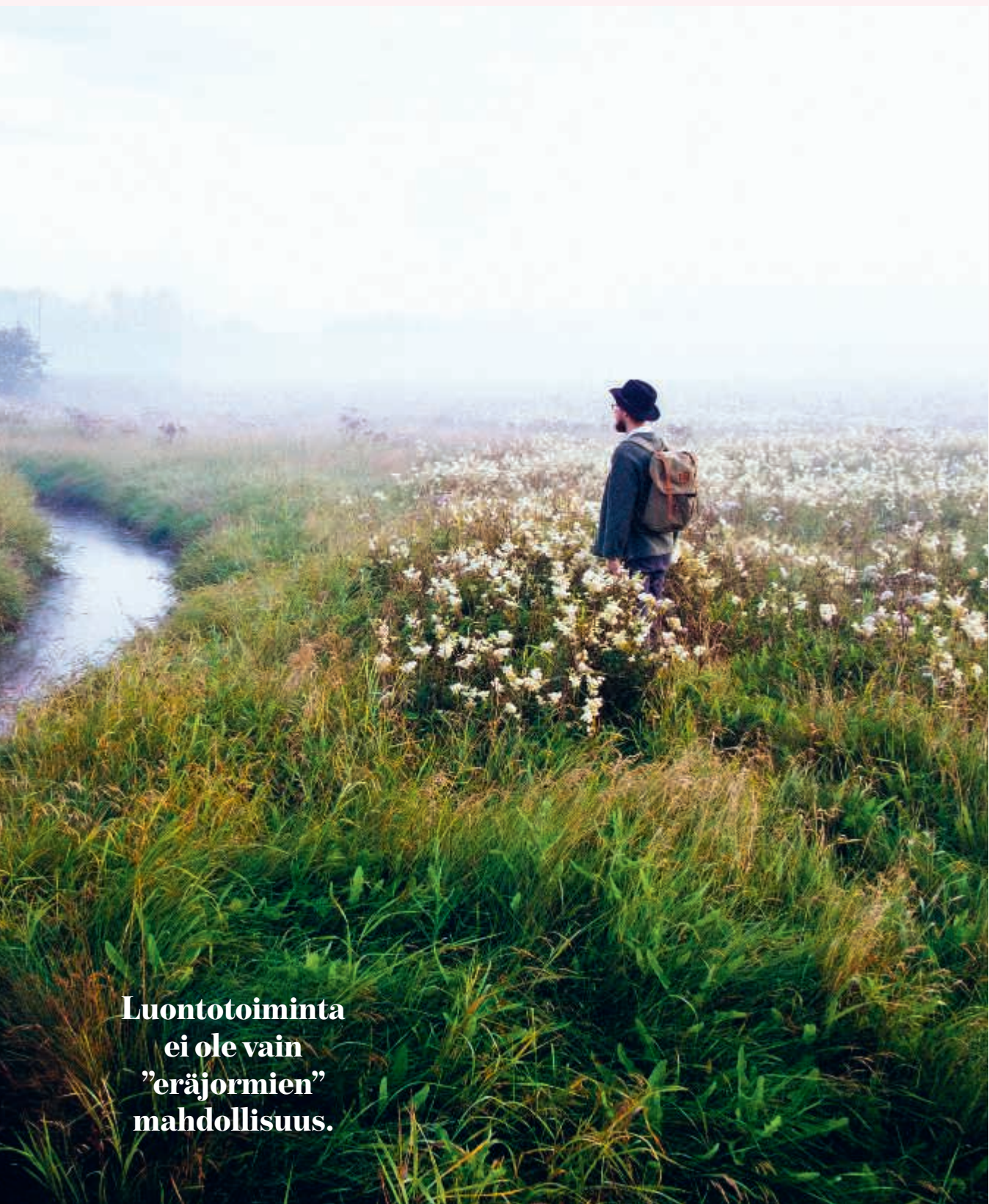
KEHITTÄJÄ, SININAUHALIITTO
tuomo.salovuori@sininauha.fi

Viimeisen vuoden aikana suomalaiset ovat hakeneet voimia ja virkeyttä luonnosta enemmän kuin koskaan ennen. Luonnon hyvinvointivaikutuksista on kertynyt monipuolista tutkimustietoa viimeisten parinkymmenen vuoden aikana. Stressitasomme laskee, keskittymisemme paranee, vastustuskyky sairauksia vastaan kasvaa, positiiviset emootiot lisääntyvät ja ruumiimme saa tarvitsemaansa liikettä ja harjoitusta.

Näistä vaikutuksista oli jo kokemusperäistä tietoa pari sataa vuotta sitten,

kun havaittiin psykiatristen potilaiden rauhoittuvan ja toipuvan luontoympäristöissä nopeammin. Monet mielisairaalat sijoitettiin maaseudulle kauniille paikoille, jossa potilaat saattoivat osallistua myös työtoimintaan. Myöhemmin hoitojärjestelmässämme koitti medikalisoitumisen aika, ja luontoon liittyvästä toiminnallisuudesta luovuttiin. Uusien tutkimustulosten myötä luontoavusteinen Green Care -toiminta alkoi 2000-luvulla tehdä vahvaa paluuta eri puolilla maailmaa. Terapeuttinen puutarhatoiminta, maatilaympäristöjen käyttö

**Luontotoiminta
ei ole vain
"eräjormien"
mahdollisuus.**

TUOMO SALOVUORI

Olemme yhdessä asiakkaiden kanssa rakentaneet elvyttäviä kuntoutus- ympäristöjä.

ja eläinavusteinen toiminta olivat osoittautuneet tehokkaiksi kuntoutumisen menetelmiksi monenlaisten asiakasryhmien parissa. Myös Suomessa käynnistyi laajaa kehittämis-toimintaa oppilaitosten, järjestöjen, THL:n ja Luonnonvarakeskuksen myötävaikutuksella. 2010 perustettiin alan kehittämisjärjestö Green Care Finland, jossa on nykyään jo yli viisisataa jäsentä, joista useimmat palveluntuottajia. Nykyään Green Care -toimintaan voi saada täydennyskoulutusta, alalla on laatu-merkit, eettiset ohjeet ja paljon hyviä käytäntöjä.

Luonto on hyvä yhteistyökumppani

Tehtyäni työtä yli 10 vuotta kuntouttavan luontotoiminnan parissa, voin vakuuttaa, että luonto on hyvä yhteistyökumppani. Se tarjoaa motivoivia toiminnan mahdollisuuksia, jossa voi saada onnistumisen

ja uuden oppimisen kokemuksia. Luonnossa puuhaillessa voi tutustua toisiin ihmisiin ja nauttia yhdessä luonnon ihmeistä. Yhteiset luontoretket, koirakahvilat, luontoon liittyvät kädentaitopajat ja yhteisölliset viljelypalstat sopisivat välineiksi myös seurakuntien toimintaan. Maahanmuuttajille on kehitetty erilaisia luontokotoutus ohjelmia, joissa on mahdollisuus tutustua suomalaisuuteen luonnossa tapahtuvan toiminnallisuuden kautta. Puutarhaviljely, villiyrttien, marjojen ja sienten kerääminen sekä kalastus ovat olleet elämyksiä myös muualta Suomeen muuttaneille, varsinkin kun saalis on yhdessä tehty ruoaksi asti.

Ei vain eräjormille

Luontotoiminta ei ole vain ”eräjormien” mahdollisuus, vaan Green Care -toiminta sopii myös toimintarajoitteisille, kunhan hiukan pysäh-

dytään miettimään, miten mahdolliset toimintarajoitteet kierretään. Luontotoiminta voidaan suunnitella myös ympärivuotiseksi hyödyntäen eri aikojen sesonkeja ja pahimpien säiden aikana aktiviteetit voi tuoda sisätiloihin. Sininauhaliiton Vihreä veräjä hankkeessa on kehitetty erilaisia toiminnallisia vuosikelloja, ja niiden seikkaperäiset ohjeet ovat kaikkien vapaasti käytettävissä. Kumppanuus luonnon kanssa synnyttää usein myös halun pitää huolta yhteisestä ympäristöstämme ja motivoi etsimään kestävämpää elämäntapaa. Ekoteologian ajatukset sopivat hyvin yhteen Green Care -toiminnan kanssa ja antavat mahdollisuuden syventää luontosuhdetta.

Luontoa voi katsella monenlaisin silmin

Toiminnallisuuden ohella luonto on lepopaikka, jossa pelkkä ole-

minen vahvistaa hyvinvointiämme. Olemme yhdessä asiakkaiden kanssa rakentaneet elvyttäviä kuntoutusympäristöjä, joita osallistujat sitten omatoimisesti ylläpitävät. Myös kirkon piirissä on nyt ilahduttavaa mielenkiintoa kehittää hautausmaista ja kirkkojen ympäristöistä hiljaisuuden puutarhoja, jotka tarjoavat paikan rauhassa reflektoida oman elämän kysymyksiä. Tutkijoiden mukaan luonto on erityisen otollinen tällaiselle rauhalliselle pohdinnalle ja levolliselle läsnäololle, jota he nimittävät pehmeäksi lumoutumiseksi. Ilmiö on monelle suomalaiselle tuttu metsäkirkko ajatuksesta tai vaikkapa tusteluhetkistä nuotion ääressä.

Luontoa voi katsella monenlaisin silmin. Sen lisäksi, että luonto tarjoaa mahdollisuuden tutustua eri lajeihin ja niiden kiehtovaan elämään, luonto on myös kuin taide-teos, joka puhuttelee meitä koko-

naisvaltaisesti. Luonnon metaforat, joita Raamatun kertomukset, laulut ja runot ovat täynnä, voivat yhä olla merkittäviä ja puhuttelevia tien- viittoja nykyajan ihmiselle. Olen ollut mukana rakentamassa Quiet Garden -verkostoon kuuluvaa rettiittipuutarhaa Lohjan Vivamoon. Puutarhan oleskelukasvihuoneessa on tarjolla joitakin meditaatioharjoitteita ja päiväkirja, johon kävijät voivat halutessaan kirjoittaa ajatuksiaan. On ollut mielenkiintoista lukea, kuinka jotkut pienet luonnon ilmiöt ovat puhutelleet puutarhassa käyneitä ja auttaneet heitä jäsentämään omia elämänkysymyksiään. ”Katsokaa kedon kukkia ja taivaan lintuja ja oppikaa niistä”, voi siis yhä olla relevantti ohje.

Luontoliikunta tarjoaa monia mahdollisuuksia, ja liike lisää tutkimusten mukaan luovuutta merkittävästi. Pyhiinvaellukset ja hyvinvointipolut ovat tästä mainioita

Toiminnallisuuden ohella luonto on lepopaikka, jossa pelkkä oleminen vahvistaa hyvinvointiamme.

sovelluksia, ja molempia on syntynyt paljon eri puolille Suomea. Pyhiinvaellusreittien rakentamiseen on tulossa opas tänä keväänä, ja niissä voidaan hyödyntää käyttäjäystävällistä mobiilisovellusta.

Toiminta soveltuu monenlaisille ihmisille

Luontotoiminnan vahvuutena on sen soveltuminen monenlaisille ihmisille. Luontoharrastuksia on ylisata ja niiden joukosta jokainen voi löytää itselleen kiinnostavan tavan nauttia luonnosta. Yksi nauttii luontokuvauksesta, toinen puutarhanhoidosta, kolmas lintubongauksesta ja joku vain oleskelusta mielpaikoissaan. Olemme kouluttaneet myös vapaaehtoisia luontokummeja hoivayksiköiden henkilökunnan avuksi. Toiminnallinen vapaaehtoistyö on tuonut vapaaehtoistoiminnan piiriin sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät muuten löytäisi paikkaansa vapaaehtoistyöstä. Kun saa tulla mukaan itselleen rakkaan har-

rastuksen kanssa ja jakaa omaa innostustaan, niin yhteistyöstä nauttivat kaikki osapuolet.

Tutkimukset vahvistavat suomalaisten metsäkirkko kokemuksen. Niiden mukaan luontoympäristöissä ihmisen spiritualiteettiin liittyvät pohdinnat aktivoituvat. Luonnossa ihminen on usein enemmän ”auki” ja vähemmän defensiivinen kuin ollessaan ihmisten ja monien virikkeiden piirittämänä. Luonnon kauneus, hiljaisuus ja harmonia tekevät hyvää ihmisen sielulle ja tällainen henkisyys vahvistaa myös luonnon hyvinvointivaikutuksia. Luontotoiminta voisikin tarjota aivan uusia mahdollisuuksia myös seurakuntien työlle, ja kirkolla olisi paljon annettavaa luontohengellisyyden kehittämisessä. ✕

Lisätietoa:
www.vihreaveraja.fi,
www.gcfinland.fi
www.quietgarden.org

HEINITUULI HOLOPAINEN

KIRKKOMUSIIKKI- JA LAULUPEDAGOGIOPIKELIJA,
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Usko, toivo ja rakkaus

Kulunut vuosi on ollut eriskummallinen. Jo reilun vuoden ajan on COVID-19 piinannut yhteiskuntaamme. Hädän hetkellä ovat ihmiset kautta-aikojen kokoontuneet yhteen, mutta nyt kokoontumisia on rajoitettu, jopa kielletty, vaikka sitä me kaipaamme kaikista eniten.

Huolimatta siitä, että vuosi on ollut synkkä, oli viime syksynä aihetta iloon, kun Oulun ammattikorkeakoulussa alkoivat taas kirkkomusiikin opinnot! Pätevöidymme kanttorin virkaan sekä instrumenttipedagogeiksi.

Me opiskelijat emme ole juuri tavanneet toisiamme koronarajoitusten takia, mutta olemme kuitenkin löytäneet sen yhdistävän voiman, joka pitää meitä pinnalla myös vaikeina aikoina. Olemme etuoi-keutettuja, kun saamme opinnoissamme nauttia hengellisestä musiikista. Valmistuttuamme tarjoamme sitä samaa myös muille; autamme jaksamaan vaikeina hetkinä musiikin sanoman avulla, sekä jakamaan ilon ja riemun hetket yhdessä, ylistäen Jumalaa.

Me opiskelijat janoamme yhteyttä toisiimme. Olemme joutuneet selviytymään hankalista tilanteista ilman opiskelijatoverin lohduttavaa halausta tai myötätuntoisia kasvoja. Toisiin tutustuminen on tapahtunut lähinnä erilaisten videoyhteyksien avulla. Urkumusiikin lehtori Ismo Hintsala on muiden opettajien kera luotsannut kirkkomusiikin opiskelijoita eteenpäin tässä haastavassa tilanteessa ja vala-

nut meihin jokaiseen uskoa paremmasta huomisesta.

Jos me opiskelijat olemmekin joutuneet taipumaan haasteiden edessä, niin ovat totisesti opettajatkin; etätunteja, mikkien ja ääni-taajuuksien säätöä sekä katkeilevia yhteyksiä. Opettajien omistautuminen opetukseen ja siihen sitoutuminen on ollut ihailtavaa ja yhteishenkeä nostavaa, vaikka emme pystykään tapaamaan toisiamme kuin lähinnä tietokoneen ruudun välityksellä.

Rakkaus kirkkomusiikkiin ja kanttorin työhön on ilman muuta kutsumusammatti. Kaikki me koemme sen kutsumuksen omalla tavallamme, mutta se mikä varmasti meitä yhdistää, on lähimmäisenrakkaus. ”Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi”, tiivistää rakkau-

den kaksoiskäskyn. Olen varma, että kutsumuksemme ja sielua ravitseva hengellinen musiikki johtavat meidät läpi vaikeiden aikojen. Kun me olemme aikoinamme valmiita astumaan kirkon palvelukseen, jaamme sitä lähimmäisenrakkautta työssämme seurakunnassa, mikä erityisesti vaikeina aikoina meitä opinnoissa kannatteli. Vaikeista ajoista huolimatta meillä on aihetta kiitokseen. Jatkumo kirkkomusiikin opiskeluun Oulussa oli riemuvoitto, ja me opiskelijat olemme kiitollisia tästä mahdollisuudesta. ”Kiitos Jumalallemme soikoon sydämeistämme virsin, lauluin, psalmtarein, harpuin, huiluin, kantelein.” ✕

Jatkumo
kirkkomusiikin
opiskeluun Oulussa
oli riemuvoitto.

Pyhiinvaellus kulkee kohti uusia polkuja

– pyhiinvaellustoiminta innostaa ja liikuttaa monia nykypäivän ihmisiä

Monelle pyhiinvaellus tuo mieleen keskiaikaiset kirkot pyhimyskuvineen tai hengellisiä lauluja veisaavat toiviomatkalaiset. Pyhiinvaellus on kuitenkin monimuotoinen kansainvälinen trendi, joka liikuttaa monenkirjavaa joukkoa ihmisiä. Nyt uusia ja vanhoja pyhiinvaellusreittejä perustetaan ympäri Suomea. Onko käynnissä pyhiinvaellusbuumi?

HENRI JÄRVINEN

PASTORI, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Korona-aika on ollut sikäli poikkeuksellinen ajanjakso, että monet suomalaiset eivät ole päässeet matkustamaan juuri lähimetsää pidemmälle. Vaikka massturismien aika on Suomessa verrattain lyhyt, niin suomalaiset ovat olleet aina aktiivisia reissamaan. Yksi keskeinen matkustamisen muoto on ollut pyhiinvaellus, joka on ollut meilläkin kaikkia yhteiskuntaryhmiä yhdistävä tapa jo 1200-luvulta lähtien.

Keskiajalla ihan tavalliset ihmiset vaelisivat kunnioittamaan pyhimyksiä. Valtaosa matkoista suuntau-

tui oman maan kirkkoihin, mutta alusta asti myös täältä käytiin kristikunnan tärkeimmissä pyhiinvaelluskohteissa Santiago de Compostelassa, Roomassa ja Jerusalemissa. Reformaation jälkeen varsinainen pyhiinvaellusperinne vähitellen loppui mutta kirkkomatkat eivät kadonneet.

Vaikka pyhiinvaelluksella on ikivanhat juuret, elää se edelleen ajassa. Pyhiinvaellukset Jerusalemiin tai Caminolle Compostelaan ovat viime vuosikymmeninä nousseet suosioon myös suomalaisten luterilaisten keskuudessa ja ekumeenisissa hengessä on vaellettu

kotimaan vanhoja pyhien Henrikin ja Jaakon reittejä. 2000-luku on ollut pyhiinvaelluksen renessanssia. Vuonna 2009 perustettu Pyhät polut ry käynnisti uusia reittejä Itä-Suomessa ja monissa kaupungeissa ryhdyttiin järjestämään paikallisia vaeluksia ja pyhiinvaellustapahtumia. Ortodoksien ristisaatot ja muut hengelliset luontovaellukset kiinnostavat ihmisiä. Viimein 2020 aloitettiin kirkon tuella Pyhiinvaelluskeskushanke koordinoimaan ja kehittämään kasvavaa pyhiinvaellustoimintaa.

Mitä pyhiinvaellus merkitsee tämän päivän ihmiselle? Kyse on elä-

västä historiasta. Pyhät paikat ja reitit houkuttelevat ihmisiä yli kulttuuri- ja uskontoperinteiden rajojen. Pyhiinvaellus ei ole pelkkää turismia, vaan monille sillä on aidosti syvempi henkinen ja hengellinen merkitys. Matkalle motiivit ja merkitykset antaa vaeltaja itse. Pyhiinvaellus yhdistää luonnossa kulkemisen, hiljentyamisen, kulttuurihistorian, liikkeellä olon ja irtioton arjesta.

Uusia pyhiinvaellusreittejä on viime vuosia perustettu ympäri Suomea. Annetaan muutaman aiheen parissa toimivan kertoa omia kokemuksiaan.

Kohti yhteistä pyhiinvaelluskulttuuria

Annastiina Papinaho toimii Turun kaupungin ja evankelisluterilaisen kirkon pyhiinvaellushankkeen projektipäällikkönä. Hänen tavoitteenaan on Suomen pyhiinvaelluskentän vahvistaminen ja pysyvän pyhiinvaelluskeskuksen synnyttäminen. Suomessa tapahtuu paljon ja täällä on jo lukuisia eri pituisia vaelluksia ja reittejä. Papinaho on huomannut, että Suomesta löytyy

paljon erilaisia pyhiinvaellusverkostoja ja -yhteisöjä, erityyppisiä vaelluksia on valittavana runsaasti ja pyhiinvaellukset kiinnostavat erilaisia ihmisiä.

”Työssäni kokoan tietoa yhteen, koordinoin erilaisia pyhiinvaelluksia, tuen pyhiinvaellustoimijoita ja kerron pyhiinvaelluksesta ilmiönä. Pyhiinvaellus sanana voi olla osalle vieras tai siihen voi liittyä erilaisia ennakkokäsityksiä. Toivon, että voin viestiä pyhiinvaelluksesta niin, että jokainen voi rohjeta matkalle omalla tavallaan. Toivon myös, että osaan tukea erilaisia toimijoita ja tuoda heitä yhteen. Perustamme Turkuun pyhiinvaelluskeskuksen, joka aukeaa kesällä ensin pop up -tyyppisesti. Keskus kehittyy vaihteittain ja toivon, että sen voivat ottaa omakseen erilaiset verkostot, eri-ikäiset vaeltajat ja kaupunkilaiset sekä kaikki kiinnostuneet.”

Papinahon oma tausta on partiossa ja opiskeluaikana hän löysi kirkosta hiljaisuuden liikkeen. Hänelle on tärkeää pyhiinvaelluksen kehollisuus, vaihtuvat maisemat, kulttuurihistorialliset kohteet, luonnon moninaisuus, irtiotto arjesta ja pyhän

äärelle asettuminen. Matkan pituudella ei ole väliä, lyhyelläkin vaelluksella askel kerrallaan oma elämä jäsentyy, asioihin saa etäisyyttä ja lopulta kokemus voi olla hyvinkin mullistava.

”Viime keväänä olin mukana työstämässä Aurajoen pyhiinvaelluspolkuja, ja kuljettiin Aurajoen rannoilla Turun tuomiokirkon ja Liedon välillä. En ollut koskaan aiemmin käynyt Liedon Vanhannan lähellä sijaitsevassa Pulkion kappelissa. Se sijaitsee professori **Jouko Martikaisen** pihapiirissä Pulkion torpan entiseen navettaan rakennettuna. Martikaisen tietämys ja vieraanvaraisuus tekevät vaikutuksen. Hän toivottaa kaikki pyhiinvaeltajat yksityiskotinsa kappeliin aina tervetulleeksi, kun portti on auki. Tämä on hieno ele, eikä suomalaisessa kontekstissa hirveän yleistä.

Toinen kiinnostava pyhiinvaelluskokemus liittyy viime kesään, kun pääsin vaeltamaan osan nuorten polkupyöräpyhiinvaelluksesta Tour de Henrikista Kokemäeltä Turkuun. Vaelluksella on mittaa lähes 150 kilometriä, ja viime vuonna sille osallistui noin 30 nuorta, heidän vanhempiaan ja nuorisotyöntekijöitä. Vaelsimme yhdessä pyöräillen pitkänä letkana pitkin Pyhän Henrikin tietä ja polkuja. Aurinko paistoi, renkaat rullasivat, toisinaan kevyemmin ja toisinaan vähän tahmeammin. Oli hienoa jutella eri ikäisten nuorten kanssa pyöräilyn lomassa, nähdä miten jokainen jaksosi pyöräillä pitkää taivalta maise-

Lyhyelläkin vaelluksella oma elämä jäsentyy ja asioihin saa etäisyyttä.

mien vaihtuessa metsäpoluista teollisuusalueiden läpi kohti kaupungin keskustaa.”

Papinaho on työssään huomannut, miten eri toimijat verkostoituvat keskenään, jakavat hyviä, onnistuneita kokemuksiaan ja kehittävät omalla paikkakunnallaan toimintaansa. Suomessa on upeita paikkoja niin luonnossa kuin kaupungissaakin, historiaa, pyhiä kohteita ja jokaisella paikkakunnalla omaileimaista kulttuuriperintöä, josta saa olla ylpeä.

”Ajattelen, että pyhiinvaellus tarjoaa tilan kuulostella, mitä minulle tässä hetkessä kuuluu ja samalla päästää hetkeksi irti pyrkimyksistä. Se tarjoaa mahdollisuuden keholliseen rukoukseen, jossa voi olla olemassa kokonaisena ja kesken-eräisenä. Se ei tarjoa valmiita vastauksia, mutta asiat voivat asettua paremmin paikoilleen, kun niihin saa hiukan etäisyyttä muutaman tunnin jälkeen.”

Pyhiinvaellukset kehittämispolkuna Tampereella

Jussi Holopainen toimii hengellisen ohjauksen pastorina ja Pyhiinvaellus Tampereen koordinaattorina Tampereen ev.-lut. seurakunnissa. Holopaisen pitkä työura on kulkenut Pipliaseuran ja Tampereen hiippakunnan kautta, ja molemmissa myös hiljaisuus, meditaatio ja pyhiinvaellukset kulkivat mukana.

”Merkittäväksi taitteeksi tuli, kun keskitimme hiippakunnan kou-

Larissa Riihuhta, Annastiina Papinaho ja Ilari Aalto.

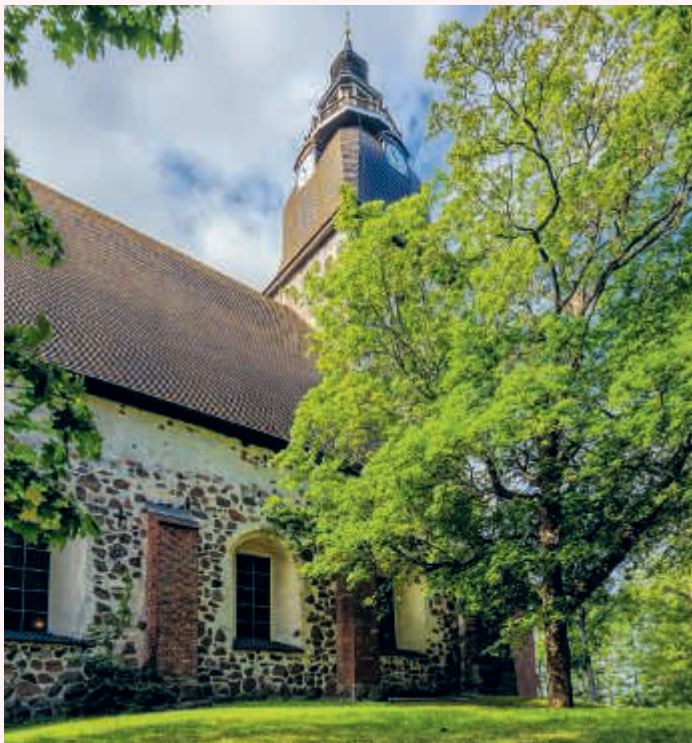
lutukset Sääksmäen Pappilanniemeen. Pienistä pyhiinvaelluksista luontoon ja keskiaikaiseen kirkkoon tuli luonteva osa monia koulutusprosesseja. Oma tieni pyhiinvaelluksille on kulkenut juuri hiljaisuuden viljelyn ja kehollisen rukouksen kautta. Ehkä osittain siksi hahmotan pyhiinvaelluksen hyvin monimuotoisena ilmiönä ja toimintana.”

Holopainen näkee, että elämme selvästi pyhiinvaelluksen uutta aaltoa, jonka taustalla on uudenlainen henkisen ja hengellisen elämän muutos. Pyhiinvaellus koskettaa kehoa, mieltä ja sielua. Fyysinen liikunta, kulttuurihistoria, oman elämän syväkuuntelu, Jumalan läsnäolon aavistelu, pyhän kokemus ja pyhiin vaeltamisen suunta.

Omasta tarpeestaan käsin vaeltaja voi pyhiinvaelttaa itselleen merkityksellisellä tavalla, ilman että joku vääntää rautalangasta, mitä pitäisi ajatella ja kokea.

”Minut pyhä on yllättänyt luonnossa, kaupunkiympäristössä, hautausmaalla, kirkkotilassa. Paljon pieniä syviä havahtumisia. Mieleeni on jäänyt myös Caminolla Cebreiron kirkko. Kun astuin kirkkoon sisään, kyöneleet lähtivät vierimään poskiani pitkin. Kirkkotila ja edesmenneitten pyhien läsnäolo ottivat vaeltajan vastaan. Vuodattettu rakkaus, jota ei voi hankkia. Sama voi yllättää aivan lähellä.”

Pyhiinvaellus Tampereen toiminta lähti liikkeelle kokeilevasta ideasta, että mitä jos pyhiinvaellus vietäisiin mobiililaitteisiin ja

Vallis Gratiae luostarikirkko Naantalissa.

tehtäisiin pyhiinvaellusreittejä kirkolta kirkkoille. Tampereen päivänä 2016 silloinen pormestari avasi ensimmäiset kaksi reittiä, ja nyt niitä on 25–30. Mobiilireittien rinnalla vapaaehtoiset pyhiinvaellusohjaajat järjestävät ohjattuja pyhiinvaelluksia. Viime kesänä ohjattuja vaelluksia oli 54 ja osallistujia noin 400. On ollut pyhiinvaelluksia luonossa, hautausmaalla, kaupunkiympäristössä, kirkkotilassa ja kirkoilta kirkkoille. Nyt kehittelemme hyvin yhteiskunnallisesti suuntautuvaa urbaania pyhiinvaellusta. Myös luontopyhiinvaelluksille on olemassa iso tilaus.

”Unelmoin pyhiinvaeltavasta kirkosta. Paavi Franciscuksen ajatuksin näen kirkon keskeneräisenä, itsekin tietä etsivänä ja matkalla

olevana, luomakunnan ja ihmiskunnan kärsimyksestä haavoitettuna kirkkona. Vaikka määränpää on selvä ja vaellamme pyhiin, tekee monimuotoinen pyhiinvaellus tilaa hyvin erilaisille ihmisille liittyä matkasaattoon. Pyhiinvaellustoiminta mahdollistaa myös monipuolisen kytkeytymisen kumppanuusverkostoihin paikkakunnalla. Yksin ei kannata tehdä. En vaella yksin. Kuljen matkasaatossa. Kristuksen rakastavan katseen alla.”

Tavallisten ihmisten pyhiinvaelluksia Turussa

Larissa Riijihuhta asuu vanhalla pyhiinvaelluspaikalla Naantalissa, jossa häntä kiehtoo Vallis Gratiae eli Armonlaakson keskiaikaisen birgittalaisluostarin historia. Riij-

hiuha on tehnyt luostarin historiasta kulttuurimatkailutuotteen nimeltä Sisarten laulu, joka oli yksi Visit Finlandin kulttuurimatkailun kärkituotteista vuonna 2017. Päätyökseen hän toimii kirjastoalalla ja kulttuurimatkailun parissa.

”Minulla ei ole pitkää pyhiinvaellustaustaa. Kuulin, että Turkuun aiotaan perustaa Suomen ensimmäinen pyhiinvaelluskeskus. Kiinnostuin silmänräpäyksessä, koska olin tutustunut pyhiinvaellukseen Naantalin kontekstissa. Keväällä 2020 pääsin pieneen työryhmään suunnittelemaan uusia Aurajoen pyhiinvaellusreittejä. Heinäkuussa avasimme Nomadi-sovellukseen kaksi reittiä, Helenan ja Pietarin polun. Reittien vielä ollessa työn alla kirkon viestintä ja Yle tekivät yhteistyössä radioon pyhiinvaellusjumalanpalveluksen, joka toteutettiin näillä samoilla poluilla. Lähestymistapa oli tuore ja yllättävä, ja kokonaisuudesta tuli keskusteleva ja syvälinen.”

Aurajoen pyhiinvaellusten suunnitteluvaiheessa Riijihuhta pohti paljon pyhiinvaelluksen saavutettavuutta yhdessä työparinsa, arkeologi **Ilari Aallon** ja Annastiina Papinahon kanssa. Riijihuhdalle rajoitteet liittyvät ennen kaikkea lapsiperheen arkeen, jollekin toiselle käveleminen voi olla fyysisesti vaikeaa tai mahdotonta. Työryhmä koki tärkeänä viestiä, että pyhiinvaellus on ennen kaikkea sisäinen matka, jonka fyysinen puoli voi toteutua monin eri tavoin. Aurajoen pyhiinvaellukset toimivat paitsi kävelen myös pyöräillen, ja osan Pietarin polusta voi myös meloa. Py-

hiinvaelluksessa on lupa käyttää apuna moottoreitakin, jos esimerkiksi liikuntaeste sitä edellyttää.

”Monet kokevat, että elämäntahti nykyisellään ei ole kohtuullinen. On kaipausta hiljaisuuteen, luontoon ja syvien merkitysten äärelle. Matkailussa nousevia trendejä ovat lähimatkailu, luontoelämykset ja osallisuus, matkailijan oma aktiivinen osallistuminen oman elämyksensä tuottamiseen. Mielestäni pyhiinvaellus pystyy vastaamaan tällaiseen kysyntään. Sillä on annettavaa sekä ihmisille, jotka osallistuvat kirkon toimintaan jo nyt, että ihmisille, jotka eivät tällä hetkellä koe kirkkoa läheiseksi, mutta silti etsivät ja ovat avoimia uudelle.”

”Kirjastoammattilaisena olen haastunut siihen, että suuri osa pyhiinvaelluksia käsittelevästä suomenkielisestä kirjallisuudesta liittyy jotenkin Santiago de Compostelaan. Suomessakin on valtavasti paikallisia, lyhyitä reittejä. Aurajoen pyhiinvaelluksissa erityistä on Aurajokilaakson ainutlaatuinen, koko Suomen kannalta merkityksellinen historia. Olemme myös halunneet nimetä Helenan ja Pietarin polut tavallisten ihmisten mukaan, vaikka suuri osa pyhiinvaellusreiteistä on nimetty pyhimysten mukaan. Tämä oli tietoinen valinta, jolla halusimme tuoda esiin sitä, että pyhiinvaellus on tavallisten ihmisten toimintaa eikä välttämättä kovin korkealentoista.”

Pyhiinvaellus merellä

James Simpson on alun perin Skotlannista, mutta on asunut jo pitkään Suomessa opettajana ja eräop-

Helsingin polkujen työryhmää: Henri Järvinen, Jukka Valkama, Lea Purhonen, Saara Valkama ja Tuomo Salovuori.

paana. Luonto ja retkeily ovat aina olleet hänelle tärkeitä myös henkisesti. Vaellusretket Italiassa vahvistivat tätä henkistä yhteyttä ja herättivät kiinnostuksen pyhiinvaellukseen. Samoin pyhiinvaellusten sosiaalinen ulottuvuus puhuttelee häntä, koska se aina mahdollistaa useita uusia merkittäviä kohtaamisia.

”Nykyajan ihmiset etsivät hengellisiä kokemuksia, hengellisyyttä ja mahdollisuuksia kokea syvää yhteyttä. Pyhiinvaellus yhdistää meidän menneisyyteen ja toisiimme. Luulen, että moni ei koe tätä uskonnoissa ja kirkossa, vaan pyhiinvaellus tarjoaa yksilöllisemmän kokemuksen yksilökeskeisessä kulttuurissa.”

Simpson on ollut mukana kehittämässä Pyhän Olavin merireittiä. Se kulkee Turusta aina Trondheimiin asti. Sen on tarkoitus olla samanaikaisesti pyhiinvaellusta ja kulttuurimatkailua. Avoin pyhiinvaeltajille mutta myös vaeltajille,

Pyhän Olavin reitti kulkee Turusta Trondheimiin asti.

kulttuurimatkailijoille ja turisteille.

”Olemme onnistuneet hyvin, koska kehittämisessä on mukana laaja porukka eri ryhmiä, paikallisia ihmisiä, yhdistyksiä, yrityksiä, nuoria, koululaisia jne. Liiketoiminnan kautta tarjoamme peruspalvelut, ruuan, majoituksen, kuljetuksen. Alueen pienyritykset mahdollistavat monien rannikon perheiden elinkeinon.”

”Olemme tehneet testipurjehduksia Korppoosta Maarianha-

PYHIINVAELLUSHANKE

TURUN KAUPUNGIN ja koko kirkon yhteisen pyhiinvaellushankkeen (2020–2022) tavoitteena on tehdä suomalaisia pyhiinvaelluksia tunnetuksi ja perustaa Turkuun vuonna 2021 Suomen ensimmäisen pyhiinvaelluskeskus. Hanke tukee olemassa olevia pyhiinvaellusverkostoja ja luo uusia, koordinoi ja viestii erilaisista pyhiinvaelluksista paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Pitkän tähtäimen tavoitteena on lisätä suomalaisten reittien tunnettuutta sekä verkottaa niitä paremmin eurooppalaisiin reitistöihin. Oleellista on myös parantaa palveluiden ja informaation saavutettavuutta tarjoamalla vaeltaajille kootusti informaatio eri palveluista samalla sivulla.

www.pyhiinvaellussuomi.fi
www.pyhiinvaellustampere.fi
www.pyhiinvaellushelsinki.fi
www.stolavwaterway.com

minaan, ja monet meripyhiinvaelluksen elementit osoittautuivat toimiviksi: yhdessäolo ahtaissa olosuhteissa, yhdessä työskentely, sääolosuhteiden arvaamattomuus. Huomasimme, että pyhiinvaellus on mahdollista toteuttaa monella tavalla, mutta samalla on haastavaa saada eri toteutusvaihtoehdot olemaan aitoa pyhiinvaellusta. Luomme samalla uutta pyhiinvaellusperinnettä.”

Lähiluonto kaupunkipyhiinvaellusten paikkana

Saara Valkama on helsinkiläinen diakoniatyöntekijä, joka yhdessä miehensä, helsinkiläisen pastorin **Jukka Valkaman** kanssa ryhtyi suunnittelemaan Helsingin ensimmäisiä mobiilisti kuljettavia pyhiinvaellusreittejä. Projekti oli osa Saaran diakoniaopintojen viimeistä harjoittelua. Molemmat ovat luonnon ja erämaiden ystäviä ja vaellus-

ihmisiä. Hiljaisuuden viljely luonnossa on tullut osaksi elämää. Jukalla on pyhiinvaelluksista kokemusta niin Lapin kairoilta kuin Intian pyhiinvaelluskulttuuristakin.

Helsinki on täynnä kiirettä, suoriuttamista, meteliä ja jatkuvia ärsykeitä ja virikkeitä. Samalla kaupungit ovat täynnä kauniita ja hiljaisia luontokohteita.

”Kun luonnossa liikkuen keskitytään aistimaan ympäristöä, ollaan läsnä hetkessä ja avataan oma sisintä pyhän kokemiselle, mielen ja sielun levollisuus ja hyvä olo moninkertaistuvat”, Saara kertoo. ”Monella tavalla ahdistavien tilanteiden keskellä oman pienuuden ja Jumalan suuruuden kokeminen tuo helpotusta. Olemme Kaikkivaltiaan kädessä. Pyhiinvaelluksen ei tarvitse olla pitkäkestoinen ja kauas suuntautuva matka. Pitkä reissu voi olla elämänmuutoksen kannalta merkittävä, mutta pienikin vaellus lähiympäristössä voi avata itsessä jotain uutta.”

Helsingin pyhiinvaellukset toteutettiin yhteistyössä eri seurakuntien ja Sininauhaliiton kanssa. Mukana toteutuksessa olivat mm. **Henri Järvinen, Lea Purhonen ja Tuomo Salovuori**. Reitit Seurasareen ja Uutelaan avattiin marraskuussa 2020, ja niille tuli mukaan kulkijoita lyhyessä ajassa kaksi tuhatta. Pyhiinvaellus Helsinki tuli selvästi tarpeeseen ja suunnitteilla onkin uusien reittien avaaminen jo

**Monet meripyhiin-
vaelluksen elementit
osoittautuivat
toimiviksi.**

tämän vuoden puolella. Samoin kehitetään yhteistyötä Vantaan ja Espoon seurakuntien kanssa mm. pyhiinvaellustapahtumien muodossa. Pyhiinvaellusten toteutus tarjoaa mielekkään mahdollisuuden olla mukana kehittämässä tämän ajan hengellistä toimintaa. Se tarjoaa myös paikallisseurakunnalle uuden toimintamahdollisuuden alueellaan.

”Mobiilipyhiinvaellukset tarjoavat uudenlaisen tavan harjoittaa hengellisyyttä luonnossa yksin ja omassa aikataulussa. Osalla ihmisistä se luultavasti toimii porttina tavallisiin pyhiinvaelluksiin ja seurakunnan toimintaan,” Jukka pohtii.

Valkamien toiveena olisi, että pääkaupunkiseudun ja koko Suomen lukemattomissa hienoissa luontokohteissa olisi runsaasti pyhiinvaellusreittejä ja että niiden toteutus olisi yhtenäinen, jotta pyhiinvaeltaminen tulee kulkijoille helposti saavutettavaksi ja tutuksi.

Samaa toivoo myös pyhiinvaellushankkeen projektipäällikkö Anastiina Papinaho.

”Toivon, että tulevana vuosina yhä useampi tietää pyhiinvaelluksesta. Eri puolilla Suomea on vahvat pyhiinvaellusverkostot ja -reitit, joilla erilaiset vaeltajat voivat kulkea, etsivätpä sitten muutaman tunnin lähivaellusta tai usean viikon pitkää vaellustaivalta. Pyhiinvaellus on löytänyt tiensä vakiintuneeksi kirkon toiminnan tavaksi,

jolla tavoitetaan erilaisia ihmisiä. Toivon myös, että pyhiinvaellustoiminnan kautta voi avautua uusia ja rohkeitakin yhteistyön mahdollisuuksia eri toimijoiden välillä. Erityisesti toivon, että kohtuuden, kesätyöyden ja kunnioituksen teemat ovat keskeisessä osassa pyhiinvaelluksissa.” ✕

TERMISTÖÄ

Pyhiinvaellus on hengellinen matka pyhään paikkaan. Monissa uskonnoissa on tunnettuja pyhiinvaelluskohteita. Kristinuskossa pyhiinvaelluskohteina ovat perinteisesti olleet pyhät kaupungit tai tunnettujen pyhimysten haudat ja pyhäinjäännöksiä sisältäneet kirkot. Pyhiinvaellus tehdään siis aina yhteen tai useampaan paikkaan.

Ristisaatto on kristittyjen yhteinen hengellinen matkajumalanpalvelus. Lyhyimmillään ristisaatot tapahtuvat jumalanpalveluksissa kulkueina, erityisesti ortodoksisessa perinteessä on paljon saattoja mm. kirkon kiertämisenä tai vedenpyhityksen yhteydessä. Pidempiä ristisaattoja voidaan tehdä luonnossa pyhiinvaellusten tapaan.

Lisäksi on runsaasti lyhyitä kävellen tai muuten liikkuen tapahtuvia hartauden harjoitusten muotoja, joita voidaan kutsua mm. **meditaatio-, hiljentymis- ja rukouspoluiksi tai hiljaisiksi luontovaelluksiksi**. Niissä kulkija hiljentyy tekstien, maisemien ja rukousten avulla ja niitä onkin rakennettu kirkkojen ja retriittipaikkojen yhteyteen.

HANNA MITHIKU

JOHTAVA ASiantuntija, Nuorisotyö ja kansalaistoiminta,
Rauhankasvatusinstituutti

Kartalla

Urasuunnittelu, urapolku ja ammatin valinta ovat sanoja, jotka eivät oikein ole kuuluneet sanavarastooni. Ensimmäiset ystäväkirjoihin kirjoittamani haaveammatit olivat hävittäjälentäjä ja ruumisauton kuski. Sitä ennen olin ehtinyt haaveilla jo mäkihyppääjän ja Ruotsin prinssin urasta. Urapolkuni on ollut niin mutkitteleva, ettei sitä ehkä voi kutsua edes poluksi. Ehkä parempi olisi puhua matkasta, jota olen tehnyt pitkin piennarta, peltoja ja välillä valtameriä. CV:stäni löytyvät merkinnät niin töistä ravintolassa, kouluissa, seurakunnassa, Trainers Housella, Kirkon ulkomaanavussa, Vasemmistolitoissa kuin useammassa järjestössä. Ammatinvalinnan suhteen mielessäni oli lukion jälkeen kaksi ammattia, joihin en ainakaan haluaisi: opettaja ja pappi. Mieluiten olisin halunnut olla ”sellainen tyyppi, joka seisoo ison maailmankartan edessä ja puhuu suuria asioita oikeudenmukaisuudesta ja paremmasta maailmasta” – en vain tiennyt, mikä ammatti se olisi.

Lukion jälkeen vietin muutaman välivuoden ja niiden jälkeen vielä pari hällä väliä -vuotta. Tein sekalaisia töitä ja matkustin pitkin maailmaa. Pääsin opiskelemaan matematiikkaa, mutta opettajan sijaisuudet veivät aikani ja lopulta opintopisteitä kertyi nolla. Aloitin opinnot teologisessa tiedekunnassa vuonna 2006. Olin uskollinen ammattivalinnalleni, valitsin teologisessa tiedekunnassa sen kolmannen linjan, jolta ei valmistuttu papiksi tai opettajaksi. Tasaisesti epäpätevä kaikille aloille – niin kutsuin omaa opintolinjaani.

Valmistumiseni kesti 12 vuotta. Tein opinnoistani reilut 200 opintopistettä kahtena en-

simmäisenä vuonna. Kolmantena vuonna lähdin vaihtoon Tansaniaan. Viimeiset yhdeksän vuotta opinnoistani viimeistelin gradua. Gradun viimeistelyn ohella lähdin mukaan kirkkopoliitiikkaan, mitä kautta päädyin mukaan myös puoluepolitiikkaan, toimin Helsingin Vasemmiston puheenjohtajana, päädyin Helsingin seudun liikenteen hallitukseen ja lopulta kirkolliskokoukseen.

Välillä kadehdin ihmisiä, joilla on mielessään selkeä päämäärä ja reitti mietitty ennalta. Toisaalta olen etuoikeutettu siinä, että olen saanut kokeilla, etsiä ja kiertää omia reittejäni. Huonon suuntavaistoni tuntien todennäköisesti löydän paremmin perille, kun määränpää ei ole liian tarkasti ennalta päätetty. Määränpään etsimistä on ohjannut se, että jos teen asioita, joista innostun, en voi mennä pahasti harhaan. Joskus työ on ollut se innostava ja motivoiva asia, toisinaan työ taas on mahdollistanut muiden innostavien asioiden tekemisen. Monesti olen löytänyt itseni ihmeellisistä paikoista, innostuneena ihmeellisistä asioista.

Valmistumiseni jälkeen minusta tuli päällikkö. Työskentelin kaksi vuotta projektipäällikkönä nuorisotalon järjestössä. Vastuullani oli hanke, jonka tavoitteena oli vapaa-ajan toiminnan inklusiivisuuden, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistäminen. Nyt olen johtava asiantuntija. Istun paljon ruudun ääressä ja puhun suuria asioita antirasismista, yhdenvertaisuudesta, oikeudenmukaisuudesta, globaalista vastuusta ja rauhasta. Ilman karttaakin olen mielestäni löytänyt kohtalaisen hyvin eteenpäin. ✕

MARKUS KARTANO

VERKKOPAPPI, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Virtuaaliyhteisöllisyys

Koronapandemia on edelleen voimissaan erilaisine kokoontumisrajoituksineen. Teamsit, Zoomit ja muut virtuaalialustat ovat jo tulleet tutuiksi monelle työntekijälle, mutta entä toisenlaiset pelillisemmät alustat? Nykyään verkossa tapahtuva pelaaminen kasvattaa jatkuvasti suosiotaan erilaisissa virtuaalimaailmoissa, joissa eri ikäiset ihmiset viettävät aikaansa yhdessä. Voisiko kirkko kohdata ihmisiä näillä alustoilla?

Itse kiinnostuin aiheesta 2007 tienoilla, jolloin tutustuin virtuaalimaailma Second Lifeen ja löysin sieltä useita erilaisia kristillisiä virtuaaliyhteisöjä. Yhtenä esimerkkinä anglikaanisyhteisö (The Anglican Cathedral of Second Life), jossa on edelleenkin säännöllistä viikkotoimintaa sunnuntaijumalanpalvelukseineen ja arkipäivisin kokoontuvine raamattupiireineen.

Käytännössä tällaisessa paikassa jokainen saapui yhteiseen kirkkohetkeen oman hahmonsa välityksellä ja istuutui kirkon penkkiin. Seurakunta toisti chatissa omat osuutensa kukin vuorollaan, ja esim. esirukouksiin pystyi liittymään halutessaan omallakin rukouksella. Kokemus oli hyvin samanlainen kuin olisi osallistunut fyysiseen kirkkohetkeen. Maailmasta löytyi myös suomalaisia käyttäjiä, ja jot-

kut olivat myös rakentaneet omia kirkkorakennuksiaan. Näihin tutustuessani tuli käyttäjiltä aloite suomenkielisten kirkkohetkien pitämisestä. Anglikaanien esimerkin rohkaisemana aloinkin kokeilla niissä iltahartauksia, joihin pian alkoi tulla muita suomalaisia mukaan. Tästä syntyi pikkuhiljaa aktiivinen pieni yhteisö, jolle rakennettiin oma paikka ”Kirkko-saari”, mihin innokkaiden tekijöiden myötä rakentui erilaisia oikean maailman kirkkorakennuksien virtuaalikopioita. Siellä vietettiin muutaman vuoden ajan säännöllisiä iltahartauksia ja muita kokoontumisia.

Ihmisillä on tarve koontua yhteen tuttujen asioiden äärelle myös virtuaalimaailmoissa, ja kirkko voisi enemmänkin mahdollistaa paikkoja tällaiseen kohtaamiseen. Tällä hetkellä suurin suomenkielinen virtuaalipaikka on Lasten ja Nuorten keskuksen ylläpitämä lapsille suunnattu Fisucraft, jossa kokoontuu myös seurakuntien virtuaalikerhoja. Toiminnan järjestäminen virtuaalimaailmoissa ei ole edes kallista, eikä työntekijöiden tarvitse osata kaikkea. Näissäkin voi rohkaista seurakuntalaisia omaan toimijuuteen, ja sisältöjä kannattaa pikemminkin suunnitella yhdessä käyttäjien kanssa heidän tarpeidensa mukaan. Jos asia vähääkään alkaa kiinnostamaan niin opastusta tällaiseen toimintaan löytyy. ✕

Ihmisillä on tarve
kokoontua yhteen
tuttujen asioiden
äärelle myös
virtuaalimaailmoissa.

SUURI IHME, MYÖS ETÄNÄ

Rippikoulut toteutuivat poikkeuksellisissa oloissa vuoden 2020 aikana. Etätoteutuksen on pelätty olevan rippikoulun nitistäjä, joka tukahduttaa rippikoulujen merkityksellisyyden. Samaan aikaan on huomattu, että joitakin nuoria etäohjattu rippikoulu voi palvella, myös poikkeusolojen jälkeen.

SANNA JATTU
LEHTORI, DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU

VILPPU HUOMO
ASIAANTUNTIJA, KIRKON
KASVATUS JA PERHEASIA

SAMI RITOKOSKI
LEHTORI, DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU

Evankeliumi etätoteutuksen ytimessä. Suuri ihme -rippikoulusuunnitelman mukaan rippikoulu vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä. Sama toiminta-ajatus ohjaa rippikoulua riippumatta siitä, toteutetaanko sitä kasvokkain vai verkon välityksellä. Lienee paikallaan kysyä, eikö evankeliumia voi julistaa kaikin mahdollisin keinoin – niin kasvokkain kuin digitaalisesti.

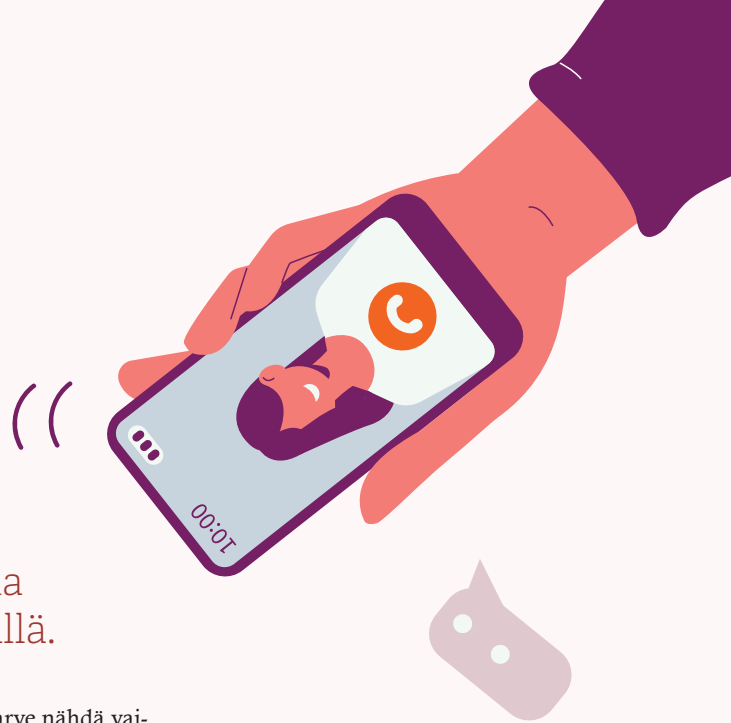
Seurakuntien rippikouluja ohjaavat työntekijät kuvasivat ajatuksiaan rippikoulun etäohjaamisesta Lasten ja nuorten keskuksen sekä Kirkon kasvatus ja perheasioiden

tekemässä kyselyssä. Tarkoituksena oli koota yhteen seurakunnissa kertynyttä viisautta rippikoulujen etätoteutuksesta. Kyselyyn vastasi 100 henkilöä, joten sen tulokset eivät ole yleistettävissä koskemaan kaikkia viime vuoden rippikouluja. Aineistosta nousevat sisällöt tarjoavat kuitenkin näköaloja rippikoulun etäohjaamisen kehittämiseen – erityisesti, kun poikkeusolojen rippikouluja jatketaan myös tänä vuonna.

Vaali yhteyttä!

Rippikoulua toteutetaan aina nuoria varten. Nuoret ovat rippikoulun keskiössä silloinkin, kun heidät kohdataan etäyhteyksin. Kyselyssä

ohjaajat arvioivat, että heidän kontaktinsa nuoriin jäi ohueksi, samoin nuorten yhteys toisiinsa. Rippikoulujen etätoteutuksen tavoissa korostui nuorten itsenäinen työskentely rippikouluohjaajan antamien tehtävien äärellä. Sen lisäksi rippikoululaiset kokoontuivat etätapaamisiin ja rippikouluohjaajat olivat yhteydessä nuoriin henkilökohtaisesti. Monelle rippikouluohjaajalle oli haastavaa löytää tapoja antaa nuorille tilaa olla osallisena ja vaikuttamassa rippikoulun toteuttamiseen. Jännitteisesti osa ohjaajista koki, että juuri etätoteutuksessa kaikilla rippikoululaisilla oli samankaltainen mahdollisuus osallistua työskentelyyn. Kynnys osallistua

Etätoteutuksissa kannattaa vaalia kontaktia nuoriin ja nuorten välillä.

keskusteluun ja kysyä saattoi osalle rippikoululaisista olla matalampi etäyhteyksien kautta.

Vuorovaikutussuhteen rakentaminen nuoriin näyttää kyselyn perusteella sävyttävän olennaisesti rippikouluohjaajien kokemusta etätoteutetusta rippikoulusta. Tämän ja rippikoulusuunnitelman tavoitteiden perusteella etätoteutuksissa kannattaa vaalia kontaktia nuoriin ja nuorten välillä. Digitaalisista välineistä ja työskentelytavoista on syytä valita ne, jotka tukevat kohtaamista rippikouluryhmässä. Yhteinen kokoontuminen reaaliaikaisesti kameroiden kanssa työskentelyyn rakentaa suhdetta vahvemmin kuin sähköpostitse saatu tehtäväksianto. Yksinäinen tehtävien tekeminen ei vahvista yhteyttä ryhmäkeskustelun tapaan.

Etäohjaamisen haasteiden keskellä rippikoulun ohjaaja voi kysyä itseltään, miten vahvaksi koen kontaktin yksittäisiin nuoriin kasvokkain toteutuvassa rippikoulussa. Moniko kollegoista sanoisi, että live-rippikoulussa yhteys ja osallisuus toteutuivat riittävästi? Entä millainen kokemus nuorella on yhteydestään ryhmään ja minuun ohjaajana? Kasvokkain toteutuvassa

rippikoulussa on tarve nähdä vai-vaa vuorovaikutussuhteiden rakentumiseksi. Sama on totta vielä voimakkaammin rippikoulun etätoteutuksessa.

Minäkö verkkopedagogi?

Nuorten kiinnostuksen herääminen ja innostuminen ennakoivat myönteisellä tavalla merkityksellistä oppimista rippikoulussa. Rippikouluohjaajien mukaan edellä mainitut teemat olivat etätoteutetussa rippikoulussa ennemmin haasteita kuin onnistumisia. Rippikoulujen etäohjaajat tunnistivat vaikeuksia myös mielekkään oppimisen suunnittelemisessa ja ohjaamisessa. Verkkopedagogisista taidoista on koronapandemian aikana tullut seurakunnan työntekijän perusvalmiuksia. Vaikka opetus toteutuu eri ympäristössä, tavoitteet ovat silti tutut. Rippikoulun ytimessä on kysymys siitä, miten nuori voisi löytää merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä.

Kyselyn vastaajat tunnistivat yhteisen suunnitteluajan puutteen haittaavan rippikoulujen etäohjaamista. Uuden suunnittelemisen vaatii aikaa enemmän kuin tutun toistaminen varsinkin, jos rippikou-

lua halutaan suunnitella ja toteuttaa tiiminä. Toisaalta yhteinen suunnittelu mahdollisti myös tiimin yhteishengen vahvistumista, minkä erityisesti seurakuntien rippikoulu-vastaavat tunnistivat. Ohjaajien ja isosten yhteinen suunnittelu auttaa rakentamaan etäohjatusta rippikoulusta eheän kokonaisuuden.

Taito käyttää välineitä ja sovelluksia saa rippikoulutyöskentelyn etenemään sujuvasti. Nuorille merkittävät oppimisen hetket eivät kuitenkaan perustu laitteisiin, sovelluksiin tai alustoihin. Samaan tapaan kuin elävöitämme oppimishetkiä leikeillä, toiminnallisuudella ja laulamisaikalla, etäopetusta voi värittää tarkoituksenmukaisella ja monipuolisella välineiden käytöllä. Ne mahdollistavat myös hengellisen elämän hoitamisen silloin, kun ollaan koolla eri paikoissa.

Innosta isosia

Rippikoululaisten kiinnittyminen seurakuntaan vahvistuu usein isosten esimerkin ja kutsun myötä. Isosten innostaminen etäohjattuun rippikouluun vaatii työtä ohjaajilta. Isosten motivaatiovaikeuksiin liittyyneet kokemukset omasta lähirippikoulusta, ehkä väsymys etäkoulusta ja sen lisäksi mahdollisesti työntekijöiden asenteet. Aineistossa vastaajat arvioivat työkalureidensa sitoutumista rippikoulun etätoteutukseen kriittisesti. Jos ohjaajat eivät ole motivoituneita rippikoulun etätoteuttamiseen, isosten innostus ei saa tarvitsemaansa tukea. Myös oman työskentelyotteen kanssa oltiin peilin edessä. Omien ajatusten ja toimintatapojen muuttaminen etärippikouluun sopiviksi saattoi olla työn takana.

Monille nuorille digitaalisuus on

Isosten innostaminen etäohjattuun rippikouluun vaatii työtä ohjaajilta.

erottamaton osa elämää. Se ei sulje pois kasvokkaisuuden luovuttamattomaa merkitystä rippikoulussa. Joidenkin nuorten kohdalla digitaalisuus voi kuitenkin olla se tapa, jolla rippikouluun osallistuminen on mahdollista, samoin kohdatuksi tuleminen. Rippikoulu voi olla laadukas, merkityksellinen ja yhteisöllinen myös etäohjattuna, siis suuri ihme. ✕

SEPPO SUOKUNNAS

EMERITUSKAPPALAINEN, PROFESSORI, VANTAA

Eläkeläisen kannattaa jatkaa tutkimista

Olen ollut eläkkeellä yli 10 vuotta. Tekemisestä ei ole ollut puutetta, päivät ovat täyttyneet erilaisista tehtävistä kotona, seurakunnassa, harrätysliikkeessä. Olen julkaissut muutaman kirjan, joskus saarnannut, kirjoittanut artikkeleita, ollut enemmän mökillä, seurannut lintuja sekä kävellyt luonnossa.

Saarnasin kiirastorstaina SLEY:n Pyhän Sydämen kappelissa Helsingissä. Toimittajina oli minun, liturgin ja urkurin lisäksi lauluryhmä, äänittäjä ja striimaaja, jotta palvelus saatiin YouTubeen. Ruutujen ääressä oli muutama sata ihmistä. Ikävä on paikalla olevaa seurakuntaa ja tuttuja ihmisiä. Kunpa pian saisi jakaa ehtoollista sadalle tai kahdelle sadalle kuten tavallisesti. Saarnaan yritin paineutua. Koen, että valmistessaan saarnaa, puhetta tai raamattutuntia aina itsekin saa ravintoa ja rohkaisua Jumalan sanasta. Evankeliumin julistaminen ja lohdutuksen jakaminen on etuoikeus. Siksi en ajattele, että papin pitäisi lopettaa kaikki jäädessään eläkkeelle.

Edellisen kerran saarnasin kotiseurakunnassani Vantaan Rekolassa maaliskuussa. Miesten raamattupiiriä olemme pitäneet nettikokoontumisena joka toinen viikko. Kiitos vetäjälle, joka on auttanut meitä muita tekniikassa.

Tänä vuonna en ole julkaissut kirjaa. Viime vuonna ilmestyi korona-ajan hartauskirjani

Taivaan tiellä. Edellinen kirjani oli Virsivartti. Tietoa, tunnelmaa ja sanomaa virsistä. Sen tietoja jaan edelleen sunnuntaiaamuisin Radio Dein Virsivartissa.

Virsien ja hengellisten laulujen tutkimisesta ei oikein pääse irti, enkä haluakaan. Sitä hän olen tehnyt vuosikymmeniä. Virsikirja on ehtymätön aarrea. Samoin oman herätysliikkeeni kokoelma Siionin Kannel. Laulujen runoilijoiden ja säveltäjien elämäkerrat Amerikkaa myöten kiinnostavat. Oma vähäinen tut-

Virsien ja
hengellisten
laulujen
tutkimisesta ei
oikein pääse irti,
enkä haluakaan.

kimustyöni on historiallista, dogmaattista tai musiikillista. Kun on kaapissa suuri määrä laulukokoelmia 200 vuoden ajalta ja kauempaankin, tutkiminen ei lopu. Siinä ohessa kulkee laulujen vaikutushistoria, mitä reittiä runo tai sävelmä tuli, millä kielellä, keitä se kosketi jne.

Minusta piti tulla aikanaan kanttori-urkuri, mutta teologia vei voiton. Nyt eläkeläisenä istun pianon ääreen silloin tällöin. Voin soittaa samaa pianokappaletta tai koraalia monta kertaa ja iloita, että edes jotakin menee muistiin ”aivoon ja sormiin”. Ihminen tarvitsee monessa asiassa toistoja. Niinhän se on päivittäisessä terveysliikunnassakin. Yritän vaimoni kanssa kävellä päivittäin 3–5 km, olemme sitten kaupungissa tai mökillä. Aikaa on koronan takia. Emme ole tavanneet lapsiaan emmekä lapsenlapsia kuin ulkona. Siihen odotamme hartaasti muutosta. ✕

AKI LIITOT FÖRBUNDEN

Perustettu 25.1.2001

AKIn toimisto
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimma arkisin klo 10–14. Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset osoitteeseen
edunvalvontaa@akiliitot.fi

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund r.y.
www.pappisliitto.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja,
Pappisliitto
Janne Keränen**

Suomen Lähetysseura
palvelupäällikkö,
pastori, TM
Puh. 040 676 1790
janne.keranen@
suomenlahetusseura.fi

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDEN

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto
Minna Raassina**

Savonlinnan seurakunnan
johtava kanttori, MuM,
Diplom-Kirchenmusikerin (A)
Puh. 044 776 8060
minna.raassina@evl.fi

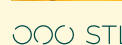

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.teologiliitto.fi
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja,
Teologiliitto
Laura Leipakka**

Espoon seurakuntayhtymä
projektikoordinaattori, TM
Puh. 040 8278 514
laura.leipakka@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
pastori, TM, PsM
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASiantuntijat

Vesa Engström
TK
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

Koulutuspolitiikka,
Teologiliiton hallinto,
teologien uraneuvonta,
palvelussuhdeasiat,
opiskelijatyö (teologia)

JÄSENPAVELUSIITEERIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Jäsenyysasiat, alaostot,
luottamusmiesskurssit

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä, Pappis-
liiton hallinto ja alaostot-
toiminta, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Annukka Ruusula
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaostot toiminta,
kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta,
opiskelijatyö (kirkkomusiikki)

LAKIMIES
Jouni Heino
OTM
Puh. (09) 4270 1502
GSM. 044 491 9195
jouni.heino@akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoinnin
koordinointi, koulutustehtävät
(18.1.2021–2.3.2022)

JÄRJESTÖKOORDINAATTORI
Ilari Huhtasalo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1513
GSM 044 036 1610
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

Hallinto, jäsenpalvelut,
kokousjärjestelyt

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

TUO SEURAKUNTASI JÄSENEKSI SUOMEN KIRKKOMUSIIKKILIITTOON!

Seurakunnat ovat voineet liittyä Kirkkomusiikkiliittoon vuoden 2017 alusta. Yhdistysmuotoisten musiikkiryhmien jäsenyys paikallisen kirkkomusiikkipiirin kautta säilyy edelleen vaihtoehtoisena mahdollisuutena.

UUDET JÄSENSEURAKUNNAT ja niissä toimivat musiikkiryhmät lisäävät merkittävästi Suomen laajimman kirkkomusiikin palvelu- ja asiantuntijajärjestön ja sen jäsenistön vaikuttavuutta. Jäsenyyden myötä seurakunnan kaikki musiikkitoiminnot pääsevät Kirkkomusiikkiliiton palveluiden ja jäsenetujen, tapahtumien, koulutusten sekä kustannustoiminnan piiriin. Jäsenkunnan kasvaessa liiton palvelut laajenevat ja ovat tukemassa yhä useampaa kirkkomusiikin harrastajaa ja ammattilaista.

Kirkkoherra, kanttori tai seurakuntaneuvoston jäsen: nyt on mahdollisuus osoittaa arvostusta

seurakunnan musiikkityölle, kirkkomusiikille ja sen tekijöille. Esitä seurakuntasi liittymistä Suomen Kirkkomusiikkiliiton jäsenseurakunnaksi.

Seurakunnissa musisoi lähes 1 000 kanttoria sekä suurin seurakuntien vapaaehtoistoiminnan joukko, noin 50 000 laulajaa ja soittajaa. Tehdään yhdessä konkreettisia tekoja kirkkomusiikin hyväksi!

Lisätietoja ja liittymislomakkeet:
skml.fi/jaseneksi/
skml@skml.fi
p. 050 3859 350

Kokeile Kirkkomusiikkia – Tilaa ilmainen näytenumero!*

Kirkkomusiikki yllättää monipuolisuudellaan:
Kuorolaulu, äänenmuodostus, ammattimuusikkous, upeimmat klassikot ja musiikin uudet suuntaukset.

KIRKKOMUSIIKKI – maamme vanhin musiikin aikakauslehti jo vuodesta 1925.

* Lähetä viesti: skml@skml.fi
tai tekstiviesti numeron 050 336 5396
Kirjoita viestiin "kirkkomusiikki"
Näytelehtiä on saatavilla rajoitettu määrä.

Katsopa hetki tätä hymyä

Huomasitko hymyn vaikutuksen? Hymyiltkö takaisin? Toivottavasti, sillä pienikin hymy tuottaa tutkimusti paljon hyvää, sinulle ja ympärilläsi oleville ihmisille. Muista siis hymyillä. Tutuille ja tuntemattomille.

Turva on vakuutusyhtiö, joka uskoo hymyn voimaan. Uskomme siihen, että hymy ei tee elämästä pelkästään mukavampaa, vaan myös turvallisempaa ja terveellisempää.

Siksi toivomme, että hymyilisimme toisillemme mahdollisimman paljon.

Tänään ja kaikkina muinakin päivinä.

*Hymyile,
olet Turvassa.*

turva.fi/hymy

 turva
vakuutusyhtiö